

Göteborgs
Stad

Delårsrapport per augusti 2018

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Förvaltningsberättelse	4
2.1 Omvärldsanalys	4
2.2 Viktiga beslut och händelser.....	5
2.3 Kommunfullmäktiges mål	7
2.4 Väsentliga personalförhållanden	8
2.5 Göteborgs Stads övergripande ekonomiska utveckling.....	10
2.5.1 <i>Koncernens ekonomiska utveckling</i>	10
2.5.2 <i>Stadens riktlinjer för god ekonomisk hushållning</i>	12
2.5.3 <i>Finansiell uppföljning och riskhantering</i>	13
2.5.4 <i>Kommunens ekonomiska utveckling</i>	15
2.6 Göteborgs Stads organisation	20
3 Ekonomi - analys och riskbedömning av nämnder och bolag	22
3.1 Stadsdelsnämnder, förskola och grundskola.....	22
3.2 Facknämnder	24
3.3 Bolag.....	27
3.4 Kommunalförbund.....	30
4 Finansiella räkenskaper för koncernen och kommunen	31
4.1 Resultaträkning.....	31
4.2 Balansräkning	32
4.3 Noter och upplysningar.....	33
4.4 Redovisningsprinciper	35
4.5 Finansiella nyckeltal - kommunen	36
4.6 Resultatredovisning nämnder	39
4.7 Investeringsredovisning nämnder	40

1 Inledning

Enligt Lag om kommunal redovisnings nionde kapitel ska en delårsrapport upprättas minst en gång per år. Den ska upprättas mellan juni och september månad. Göteborgs Stad har valt att upprätta sin delårsrapport per den 31 augusti, vilket innebär att de analyser som presenteras i rapporten baseras på de första åtta månaderna under 2018. Rapporten innehåller också en prognos över det finansiella resultatet per den 31 december 2018.

Rapporten inleds med förvaltningsberättelsen som tar upp; viktiga beslut och händelser i verksamheten, uppföljning av kommunfullmäktiges mål, en beskrivning av väsentliga personalförhållanden och ekonomiska analyser samt stadens organisation. I förvaltningsberättelse görs också en bedömning av om lagens balanskrav uppfylls samt om kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning.

I delårsrapporten görs också en samlad ekonomisk uppföljning av nämnder, bolag samt kommunalförbund och slutligen redovisas finansiella räkenskaper för Göteborgs Stads koncern och kommun.

Göteborgs Stads delårsrapport lämnas av kommunstyrelsen till kommunfullmäktige som en del i uppföljningsrapport 2. Den vänder sig också till externa intressenter i form av exempelvis kreditgivare, leverantörer och offentliga myndigheter. Delårsrapporten produceras av stadsledningskontoret för kommunstyrelsen.

2 Förvaltningsberättelse

2.1 Omvärldsanalys

Stark befolkningstillväxt

Folkmängden i Västra Götaland överstiger nu 1,7 miljoner invånare och ökningstakten är fortsatt hög. Däremot antas ökningen minska successivt efter 2018.

Göteborgsregionen passerade 1 miljon invånare i början av 2017 och tillväxten fortsätter. Mölndal är den kommun i länet som haft den högsta procentuella ökningen (+3,2 procent) jämfört med juni 2017.

Sedan årsskiftet har befolkningen i Göteborg ökat med knappt 6 000 invånare och uppgår nu till cirka 570 000 invånare. Göteborg har de senaste 10 åren vuxit med mellan 6 000 till 8 000 invånare per år. Befolkningen antas öka i alla åldersgrupper de kommande fem åren utom i den äldsta gruppen över 85 år. Även i Göteborgsregionen beräknas andelen äldre öka även om andelen förväntas vara betydligt lägre än övriga delregioner i länet.

Göteborgs befolkningstillväxt beror främst på en stor invandring och att det är fler som föds än som dör. Däremot fortsätter Göteborg att tappa invånare till kommunerna i Göteborgsregionen. Under stora delar av 2000-talet har den årliga flyttströmmen varit negativ med runt 2 000 personer. Förra året var flyttströmmen -4 500 och trenden har förstärkts ytterligare under det första halvåret 2018.

Den ökande invandringen under året beror inte på flyktinginvandring utan det är andra grupper av invandrare som växer, sannolikt är det arbetskraftsinvandrare. Fram till och med augusti har Göteborg tagit emot 1 500 flyktingar som har fått uppehållstillstånd. Det är 200 färre än vid samma tidpunkt förra året. Även antalet asylsökande minskar. Vid utgången av augusti fanns det 2 800 asylsökande i Göteborg, vilket är en minskning med 700 sedan årsskiftet. Vid halvårsskiftet fanns 10 800 asylsökande placerade i Västra Götaland.

Byggandet av bostäder i Sverige minskar på flera håll

Efter lång tids högtryck på marknaden och en hög byggtakt på några platser i landet avtar nu takten enligt Boverket. Samtidigt behövs fortfarande fler bostäder de närmaste åren, särskilt för grupper som har stort behov av bostäder till skäliga priser.

Trots ökat bostadsbyggande i Göteborg medför befolkningsökningen att byggandet hittills inte varit tillräckligt. Idag finns det planeringsmässiga förutsättningar för över 57 000 nya bostäder under en tioårsperiod. För närvarande pågår byggandet av drygt 5 000 bostäder.

För bostadsrättspriser ses ett fortsatt fall på ett års sikt i storstäderna.

Bostadsförsäljningen tar allt längre tid och antalet startade bostadsprojekt i Stockholmsregionen har minskat kraftigt. Enligt Boverket förväntas här byggstarterna bromsa med 30 procent i år medan byggandet i Storgöteborg kan öka med drygt 20 procent. Med anledning av bostadsbristen i Göteborg gör stadsbyggnadskontoret bedömningen att efterfrågan på bostäder inom både befintligt bestånd och nyproduktion fortsätter vara hög. Bostadsbristen gör sig särskilt påmind bland unga vuxna, nyanlända och hushåll med låga inkomster. Den anstränga situationen på Göteborgs bostadsmarknad innebär höga krav på att staden fortsätter utveckla sitt arbete för att göteborgare ska kunna tillgodose sitt behov av bostad.

En ekonomi på topp

Tillväxten i världsekonomin ser ut att landa kring 4 procent i år men mattas av något och hamna kring 3,5 procent de kommande åren. Om bedömningarna framåt stämmer innebär det att toppen är nådd under innevarande år. Den handelskonflikt som pågår där USA fortsatt driver på kan komma att eskalera ytterligare. Tullar och sämre förutsättningar för handelsutbyte försämrar möjligheterna till tillväxt och riskera också att slå relativt hårdare mot Sverige som öppet och exportberoende land. Samtidigt kan konstateras att handelshinder också leder till nya handelsvägar som i sig kan innebära såväl hot som möjligheter. Brexit-förhandlingarna går nu mot avgörande skedde och dess effekter är fortsatt svårbedömda.

För svensk del råder sannolikt samma läge som för världsekonomin, det vill säga vi befinner oss på toppen av en högkonjunktur. BNP-tillväxten bedöms, bland annat av Nordea, hamna kring knappa tre procent i år och falla ned till ett mer normalt konjunkturläge om två procent 2019 – 2020. Arbetslösheten som uppgick till 6,7 procent 2017 bedöms kunna pressas ned ytterligare till strax över sex procent i år för att ligga kring den nivån de kommande åren. Företagens och hushållens syn aktuellt stämningssläge är fortsatt ljust och barometerindikatorn från konjunkturinstitutet visade ett värde om 111,5 i augusti vilket är mycket starkare än normalt. För Västsveriges del konstateras att regionen fortsatt utvecklas positivt, inte minst till följd av svensk personbilsexport. Här ökade exporten med 33 procent andra kvartalet 2018 i förhållande till samma kvartal föregående år. Trots det mycket goda läget i svensk ekonomi ligger räntenivåerna fortsatt extremt lågt och riksbanken aviserar höjningar först kring årsskiftet.

Arbetslösheten minskar

Arbetslösheten i Sverige är på en låg nivå samtidigt som sysselsättningsgraden ökat under senare år och är nu den högsta i EU. Parallellt med denna utveckling har sammansättningen av de som är inskrivna som arbetssökande på Arbetsförmedlingen förändrats. Allt fler av de arbetssökande står av olika anledningar långt från arbetsmarknaden. Framför allt har andelen med förgymnasial utbildning ökat.

Arbetslösheten i Göteborg i augusti fortsätter att sjunka jämfört med samma månad förra året. Det gäller såväl för totalt sett som för ungdomar och utrikes födda. Störst är minskningen för ungdomar, och utrikes födda. Med 4,5 procent är den öppna arbetslösheten dock något högre i Göteborg än i landet som helhet och Stockholm som båda ligger på 3,9 procent, men långt under Malmö där arbetslösheten uppgår till 7,7 procent.

2.2 Viktiga beslut och händelser

Viktiga beslut

- Handlingsplan för psykisk hälsa
- Nytt samarbetsavtal om ElectriCity, för hållbar och attraktiv kollektivtrafik
- Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program
- Göteborgs Stads friluftsprogram
- Göteborgs Stads program för en jämlik stad
- Färdplan för Älvstaden, övergripande inriktning för Älvstadens framdrift
- Beslutad slutrapport ”Utvecklingsplan för evenemangsområdet”, fortsatt uppdrag att planera vidare i samverkan med berörda parter
- Långsiktig plan för fler äldreboendelägenheter
- Antagande av Målbild Koll2035 - Kollektivtrafikprogram för stornätet i Göteborg, Mölndal och Partille

- Avsiktsförklaring för organisering av spårvägstrafiken
- Handlingsplan för genomförande av Göteborgs Stads innovationsprogram
- Införande av Äldreombudsman
- Införande av LOV inom daglig verksamhet
- Bilda gemensam förening med näringslivet för att utveckla city
- Flytt av biblioteksverksamheten från stadsdelsnämnderna till kulturnämnden
- Bygga om Brunnsparken för ökad trygghet, säkerhet och trivsel

Viktiga händelser

- 1 juli startade två nämnder sin verksamhet för förskola och grundskola. Verksamheten övertogs från stadsdelsnämnderna.
- Införande av valfrihet (LOV) inom hemtjänsten startade under våren.
- När SOM-institutet för andra året i rad har mätt hur nöjda göteborgarna är med demokratin i Göteborg visar det att det går uppåt.
- Den 25 maj anordnades Göteborgs ungdomsfullmäktige konferensen ”Vi bryter tystnaden” för att öka förståelsen och bryta tystnaden om psykisk ohälsa bland unga. Alla stadens högstadie- och gymnasieelever var välkomna till att vara med.
- Inför valet har staden gjort många aktiviteter för att få fler att rösta. Särskild kraft har lagts i stadsdelar där valdeltagandet brukar vara lågt. Särskilda satsningar har också gjorts på förstagångsväljare.
- Den 14–15 maj var Göteborgs Stad värd för en stor konferens om narkotika med deltagare från hela världen.
- En tjänst ”jämföra service” har skapats på hemsidan. Den gör det enklare att jämföra kommunal service som grundskolor, förskolor och äldreboenden med varandra och är ett led i att förenkla för göteborgaren att få ökad delaktighet och inflytande.
- Appen Anmäl hinder fick priset Guldlänken. Med appen kan göteborgarna direkt i sin telefon kan anmäla så kallade enkelt avhjälpna hinder i publika lokaler och på allmänna platser.
- 30 maj togs det första spadtaget för västlänken efter att Mark- och miljööverdomstolen beslutat att ge verkställighet för bygget.
- Gamlestadens resecentrum har invigdes efter sommaren.
- Sommarens extrema värme och torra innebar omfattande arbete med information och behov av samverkan mellan olika myndigheter för att klara de utmaningar som uppstod.
- Volvo Ocean Race välkomnades till staden och Göteborgs Stads paviljong var en mötesplats där besökarna hade möjlighet att ta del av och diskutera stadens utveckling.
- I augusti arrangerades EuroPride i Göteborg och under arrangemanget presenterades en arbetsmiljöstudie om hbtq-personer som arbetar i staden. Studien är den första i sitt slag i Sverige.

2.3 Kommunfullmäktiges mål

Nämnder och styrelser har i sina uppföljningsrapporter bedömt måluppfyllelsen för kommunfullmäktiges mål för mandatperioden. Bedömningen har skett enligt följande:

■	God
■	Viss
■	Ingen
■	Svärbedömd

Nedan följer en sammanställning över hur nämnder och styrelser har bedömt måluppfyllelsen. I de fall nämnden/styrelsen inte har gjort någon bedömning eller i text har angett att den inte har prioriterat målet eller att målet inte är relevant för nämnden/styrelsens uppdrag, har det i bilden nedan angetts med grå färg. Till höger om nämnder och styrelser bedömning redovisas Stadsledningskontorets bedömning på stadennivå. Även om de flesta nämnder och styrelser ser en god måluppfyllelse ur sitt perspektiv kan bedömningen på stadennivå vara "viss". Det tydligaste exemplet är lönemålet där flertalet nämnder och styrelser rapporterar att det inte förekommer några osakliga löneskillnader inom sin förvaltning/bolag. På stadennivå är bedömningen ändå att det förekommer vissa osakliga löneskillnader, men främst mellan förvaltningar/bolag.

Mål	Stadsdelsnämnder	Facknämnder	Bolag	SLK:s Bedömning
Göteborg ska vara en jämlik stad	■	■	■	■
De mänskliga rättigheterna ska genomsyra alla Göteborgs Stads verksamheter	■	■	■	■
Den strukturella könsdiskrimineringen ska upphöra	■	■	■	■
Göteborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande ska öka	■	■	■	■
Idrotts- och föreningslivet ska nå fler målgrupper	■	■	■	■
Livsvillkoren för personer med fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsnedsättning ska förbättras.	■	■	■	■
Individ- och familjeomsorgen ska skapa mer jämlika livschanser för Göteborgs invånare	■	■	■	■
Alla elever ska oavsett bakgrund nå målen inom skolan och kunna utvecklas till sin fulla potential	■	■	■	■
Äldres livsvillkor ska förbättras	■	■	■	■
Göteborg ska minska sin miljö- och klimatpåverkan för att bli en hållbar stad med globalt och lokalt rättvisa utsläpp	■	■	■	■
Bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoses bättre	■	■	■	■
Det hållbara resandet ska öka	■	■	■	■
Sysselsättningen för grupper långt ifrån arbetsmarknaden ska öka	■	■	■	■
Göteborg ska vara en hållbar innovationsstad med ökande jobbtillväxt	■	■	■	■
Göteborgarnas möjlighet att turista i sin egen stad ska öka	■	■	■	■
Tillgängligheten till kultur ska öka	■	■	■	■
Osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor ska upphöra	■	■	■	■
Göteborg ska öka andelen hållbara upphandlingar	■	■	■	■

I förhållande till rapporteringen i årsrapporterna för 2017 har det inte skett några stora förändringar. Den tydligaste tendensen är att fler nämnder tydligare har prioriterat vilka mål de anser vara relevanta för sin verksamhet. Det har medfört en viss förskjutning från "Viss måluppfyllelse" till grå markerat.

Sett till de enskilda målen är det fyra enheter färre som har angett "God måluppfyllelse" för målet "Den strukturella könsdiskrimineringen ska upphöra" och tre fler som anger "God måluppfyllelse" för målen "De mänskliga rättigheterna ska genomsyra alla Göteborgs Stads verksamheter", "Äldres livsvillkor ska förbättras" och "Göteborg ska vara en hållbar innovations stad med ökande jobbtillväxt". För övriga mål är skillnaderna i bedömningen jämfört med årsrapporterna mer marginella.

För samtliga mål, med undantag för "Göteborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande ska öka", gör stadsledningskontoret samma bedömning av måluppfyllelsen som i Årsredovisningen för 2017. För detta mål bedömer kontoret att måluppfyllelsen har ändrats från "viss" till "god". Orsaken är att det har skapats fler kanaler för inflytande och att de positiva effekterna av det kan avläsas i till exempel den senaste SOM-undersökningen.

Vad det gäller målet att "Bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoses bättre" så är stadsledningskontorets bedömning att bostadsbristen inte minskat och göteborgarnas bostadsbehov som helhet inte tillgodoses bättre idag än vid föregående bedömning.

2.4 Väsentliga personalförhållanden

Personalvolym

Förvaltningarnas personalvolym i arbetad tid till och med augusti har ökat med 0,2 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Ökningen är markant lägre jämfört med de senaste åren. Detta medför att Stadsledningskontorets prognostiserade ökning för 2018 ändras till 0,5 procent eller 200 årsarbetare, jämfört med 2017, till 40 400 årsarbetare. I UR 1 var prognosen 1,4 procent eller drygt 500 årsarbetare. Stadsledningskontoret får återkomma i senare rapportering varför ökningen av personalvolymen så drastiskt har minskat under året och om detta fortsätter. Troligtvis ligger en rad faktorer till grund för utvecklingen. En av förklaringarna kan vara utmaningarna med kompetensförsörjning.

Personalvolymen för de kommunala bolagen prognostiseras med en liten ökning. Detta kan innebära 50 fler årsarbetare för bolagssektorn 2018.

Personalstruktur

Antalet tillsvidareanställda medarbetare vid förvaltningarna var i augusti knappt 36 000, en ökning med cirka 800 jämfört med augusti 2017. Yrkesgrupper som ökar är lärare, socialsekreterare, vårdbiträden, ingenjörer/arkitekter, fritidspedagoger, handläggare och administratörer. En yrkesgrupp som minskar är undersköterska. Det totala antalet anställda vid förvaltningarna har ökat med drygt 900 då även antalet tidsbegränsade och timavlönade har ökat med drygt 100.

Andelen av den arbetade tiden utförd av timavlönade har minskat med 0,1 procentenhet jämfört med samma period 2017, och uppgår nu till 6,5 procent för förvaltningarna totalt. Stadsdelarna har ökat med 0,4 procentenheter och uppgår till 7,6 procent.

Andelen varierar mellan stadsdelarna från 5,3 till 10,0 procent. Inom fackförvaltningarna har andelen minskat med 0,9 procentenheter till 3,5 procent.

Intraservice har följt upp arbetet med bemanning i balans där målet är att erbjuda heltidsanställningar och samtidigt minska andelen timavlönade till max fem procent. Intraservice rapporterar att förvaltningarna upplever att målet om bemanning i balans i de flesta fall inte går att kombinera med en ekonomi i balans på det sätt en ettårig budgetcykel kräver.

Arbetsmiljö och hälsa

Sjukfrånvaron för stadens förvaltningar var i augusti 8,4 procent. Det är en minskning med 0,4 procentenheter jämfört med samma period förra året. Detta är den lägsta sjukfrånvaron i augusti sedan 2014. För helåren 2016 och 2017 var sjukfrånvaron 9,0 procent. Det är inte omöjligt att årets sjukfrånvaro blir lägre än 2017 års. Detta skulle i så fall vara första gången ett påföljande års sjukfrånvaro blir lägre än ett förgående års sedan 2010. Minskningen som skett utgörs till största delen av att sjukfrånvaron som är längre än 15 dagar har minskat.

Frågorna kring arbetsmiljö och hälsa är en prioriterad fråga i förvaltningar och bolag. Satsningar fortgår för att stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet samt det hälsofrämjande arbetet i verksamheterna. Flera stadsdelar har gjort satsningar för att minska de höga sjuktalen och några av dem tror sig nu se resultaten av dessa. För att öka effekterna inom hela staden behöver samordning mellan förvaltningarna ske i högre utsträckning för att dra nytta av och lära av varandras erfarenheter. Förvaltningarna nämner också rehabiliteringsarbetet, till exempel insatser som görs utifrån den nya lagen från 1 juli, med krav att inom 30 dagar göra en plan för återgång i arbete under rehabiliteringsprocessen.

Inom flera facknämnder nämns den höga arbetsbelastningen och bristande möjligheter till återhämtning som en riskfaktor. Ett par förvaltningar påtalar att den fysiska arbetsmiljön är en stor risk, där medarbetare behövt arbeta på andra platser och på någon förvaltning har enhetschefer returnerat sitt arbetsmiljöansvar.

I september 2018 sänktes arbetstidsmättet för anställda som arbetar ständigt natt. Syftet är att ge bättre möjligheter för återhämtning. Arbetstidsförkortningen under 2018 är 50 minuter per vecka, det vill säga att veckoarbetstiden minskas från 36 timmar och 20 minuter till 35 timmar och 30 minuter.

Kompetensförsörjning

Flertalet nämnder rapporterar om fortsatta svårigheter att rekrytera och behålla medarbetare. Till exempel gäller det undersköterskor, sjuksköterskor, förskollärare och lärare, utbildad personal inom funktionshinder, ingenjörer och projektledare. Det är fortfarande svårt att behålla erfarna socialsekreterare. Inom bolagssektorn är det även, utöver flera av ovanstående yrkesgrupper, svårt att rekrytera och behålla chaufförer.

En hög andel av de utannonserade tjänsterna avbryts eller annonseras om. Detta är mest påtagligt i stadsdelarna och i synnerhet inom förskolan.

Orsakerna till ovanstående svårigheter är flera. Dels beror det på att Sverige är i en högkonjunktur som leder till brist på kompetens inom stora delar av arbetsmarknaden. Dels beror det på för få utbildningsplatser och ibland även ett lågt intresse för yrket. Även demografin har betydelse och gör att efterfrågan på kommunala tjänster kommer att öka kommande år. Svårigheterna att rekrytera och behålla kompetens kommer därför sannolikt att fortsätta under lång tid och ställer helt nya krav på effektivisering och prioritering i verksamheten. För att klara det behöver kompetensen användas mer ändamålsenligt genom att se över arbetsorganisation, bemanning och i större utsträckning nyttja teknisk utveckling. Det är nödvändigt att detta arbete intensifieras.

Svårigheterna att rekrytera och behålla personal påverkar även arbetsmiljön negativt. Genom att vakanta tjänster inte tillsätts, ökar arbetsbelastningen för de medarbetare som är kvar, vilket i sin tur riskerar att leda till ökade sjukskrivningar, bristande arbetsmiljö och ytterligare personalomsättning. Vidare riskeras också att verksamheten påverkas negativt, vilket ytterst drabbar brukaren.

Samordning av kompetensförsörjningsarbetet inom tekniska förvaltningar och bolag

sker genom projektet Kompetensförsörjning tillsammans. Projektet handlar om att attrahera, rekrytera och behålla teknisk kompetens såsom ingenjörer, projektledare, trafikplanerare m fl. Projektet pågår fram till 2020.

Chefsförsörjning

Chefsförsörjningen är en viktig fråga att arbeta med för att bli en ännu attraktivare arbetsgivare. Detta gäller framför allt i förhållande till kompetensförsörjning och medarbetarnas arbetsmiljö, där chefen och dennes förutsättningar spelar en stor roll.

Arbetet med chefers förutsättningar fortgår på flera sätt i organisationen. Flera stadsdelsnämnder lyfter till exempel bemannings- och rekryteringsenheten som en viktig del i arbetet kring stödet till framför allt första linjens chefer.

På central nivå planeras även en översyn av dagens chefsintroduktion.

Omorganisering

Flertalet av stadsdelsförvaltningarna rapporterar att bildandet av de nya för- och grundskolenämnderna har inneburit att den egna verksamheten har omorganiserats. Det har bland annat lett till kompetensförluster och ökad personalrörlighet inom framför allt stödfunktionerna.

Inom ett flertal av koncernens bolag pågår resurskrävande verksamhetsförändringar av större omfattning. Exempelvis är det aktuellt med omstrukturering och effektivisering med koppling till uppdrag inom Framtiden koncernen, Boplats, Higab, Göteborgslokaler, Älvstranden och Göteborg Energi.

Löneöversyn 2018

2018 års löneöversyn är inte slutförd i Göteborgs stad. Först 2018-09-20 tecknades ett nytt centralt kollektivavtal mellan Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd. Arbetsgivaren kommer nu att påbörja löneöversynsarbetet med återstående fackliga organisationer. Resultat av löneöversyn 2018 kommer att redovisas i kommande årsrapport.

Sjukfrånvaro i procent	Aug 2015	Aug 2016	Aug 2017	Aug 2018
Total sjukfrånvaro	8,5	8,7	8,8	8,4
Andel sjukfrånvaro > 59 dagar	59,8	61,2	60,8	57,2
-Man	5,6	5,5	5,7	5,7
-Kvinna	9,2	9,6	9,6	9,2
< 30 år	6,6	6,8	7,1	7,2
30-49 år	8,1	8,1	8,3	7,9
> 49 år	9,5	10,0	9,8	9,5

2.5 Göteborgs Stads övergripande ekonomiska utveckling

2.5.1 Koncernens ekonomiska utveckling

Koncernens resultat för perioden och prognostiserat helårsresultat

Resultatet för koncernen Göteborgs Stad uppgick per augusti 2018 till drygt 2 800 mnkr jämfört med knappt 2 000 mnkr i budget för perioden. Motsvarande period föregående år uppgick resultatet till 2 400 mnkr.

Prognosen för koncernens samlade resultat för 2018 har justerats upp med 200 mnkr i förhållande till prognosen i mars och uppgår till 1 800 mnkr. Uppjustering beror bland annat på en förbättrad skatteprognos om 120 mnkr vilket innebär att skatteintäkterna nu ligger helt i linje med budget 2018.

Prognosen för kommunens resultat uppgår till 1 430 mnkr och har därmed justerats upp med cirka 330 mnkr jämfört med den prognos som lämnades i våras. Det förklaras dels av ovan nämnda skatteprognos. De huvudsakliga förändringarna i förhållande till prognosen i mars är ökade realisationsvinster (50 mnkr), lägre räntekostnader (30 mnkr), minskat sammantaget underskott i nämndsektorn (30 mnkr samt upplösning av avsättning gällande nedsänkning av E45 (96 mnkr). Av det totala resultatet svarar realisationsvinster för 900 mnkr och utdelning från Stadshus AB om cirka 810 mnkr, vilket innebär att om dessa exkluderas så uppgår resultatet till - 227 mnkr vilket är betydligt svagare än vad som skulle vara önskvärt för att vara långsiktigt hållbart.

Den sammantagna prognosen för stadens bolag uppgår till 1 275 mnkr och ligger därmed närmare 200 mnkr lägre än budget. Det är också 150 mnkr lägre än vad som prognostiserades i mars vilket huvudsakligen förklaras av nedskrivningar av nybyggnadsprojekt i Framtiden AB.

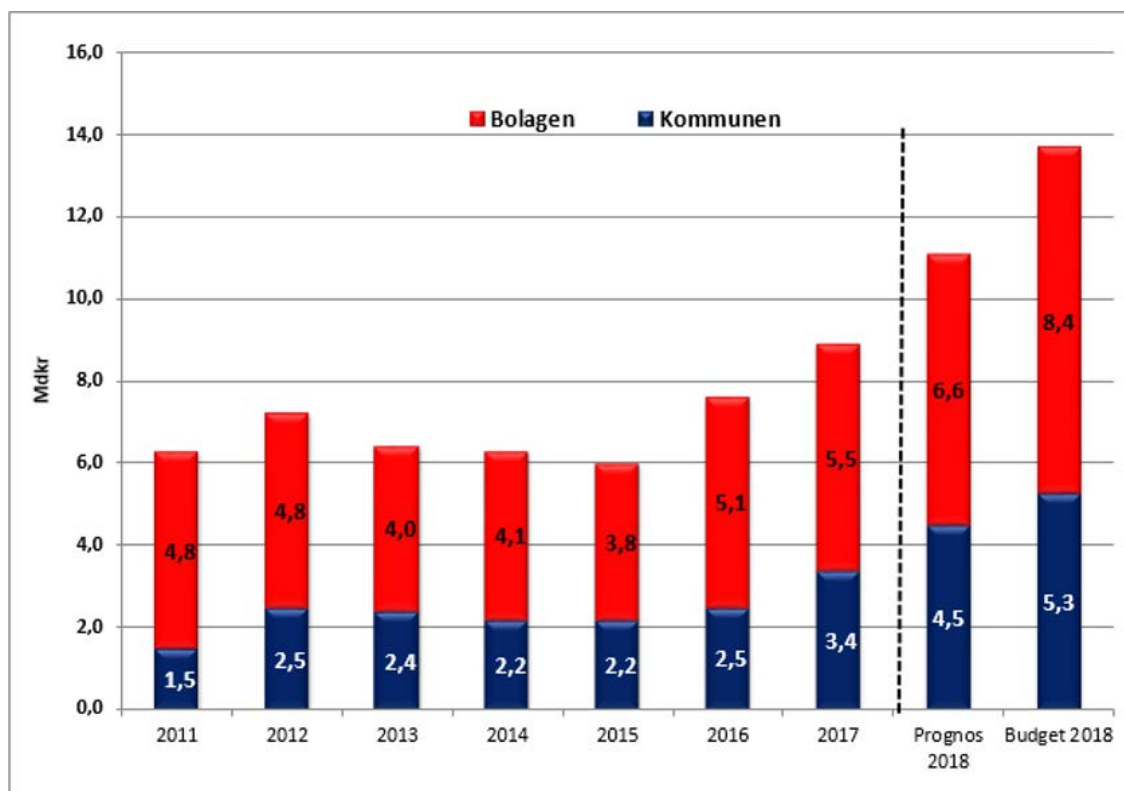
Årets resultat i mnkr	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Prognos helår	Fg prognos helår	Budget helår	Bokslut fg år
Kommunen	1 896	1 407	1 430	1 100	100	2 128
Bolagen	1 496	1 120	1 275	1 425	1 466	1 146
Koncernjusteringar*	-590	-541	-895	-943	-810	-905
Koncernen totalt	2 802	1 986	~1 800	~1 600	766	2 369

* Inklusive kommunalförbunden

** Inklusive reavinster 600 mnkr

Koncernens investeringar

Koncernens investeringar för januari-augusti uppgick till 5,9 mdkr, vilket innebär en ökning med 1,1 mdkr i förhållande till samma period föregående år. Både nämnder och bolag redovisar en ökad investeringstakt och investeringstakten förväntas även accelerera under resterande del av året.

Sett till helåret beräknas koncernens investeringar uppgå till 11,1 mdkr 2018, vilket skulle innebära en ökning med 2,2 mdkr jämfört med föregående år. Såväl nämnder som bolag bedömer väsentligt ökade investeringsvolymerna i förhållande till tidigare år. Bland nämnderna är det framför allt lokalnämnden och trafiknämnden som står för ökningen och bland bolagen är det framför allt Framtiden koncernen som står för ökningen. Trots den kraftiga ökningen ligger prognostiserad volym klart under årets budgeterade investeringsvolym vilket hänger ihop med förskjutningar inom både nämndernas och bolagens investeringar

2.5.2 Stadens riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Göteborgs Stad har under en rad år haft en ekonomisk utveckling som varit i linje med god ekonomisk hushållning. Kommunfullmäktige tog under 2013 beslut om sex inriktningar för att säkerställa god ekonomisk hushållning i Göteborgs Stads samlade koncern. Inriktningarna omfattar flera aspekter som är viktiga att analysera för att ta reda på om den ekonomiska utvecklingen kan sägas vara långsiktigt hållbar. Nedan görs en kort analys av inriktningarna, även om detta i första hand görs i årsredovisningen.

Sammanfattningsvis gör stadsledningskontoret bedömningen att den ekonomiska utvecklingen i staden på sikt är bekymmersam i förhållande till vad som stipuleras i inriktningarna för god ekonomisk hushållning. I denna rapport redovisas ett positivt balanskravsresultat och god ekonomisk hushållning bedöms uppnås. Men det är med hjälp av reavinster och utdelning från bolagssektorn som resultatet uppnås, det strukturella resultatet bedöms bli negativt. Med tanke på de utmaningar som finns framöver är det viktigt att följa och analysera utvecklingen utifrån detta perspektiv.

Nedan kommenteras kort det aktuella läget avseende respektive inriktning. Uppföljning av mål i Göteborgs Stads budget sker i kap 2.3.

Inriktning	Kommentar
1. Staden ska över tid sträva efter resultatöverskott motsvarande minst två procent av kommunens skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Resultatnivån ska vara förenlig med stadens riskexponering	Kommunens förväntade resultat för helåret 2018 beräknas ligga på cirka 4,6 procent. Det prognostiserade resultatet på 1 430 mnkr uppnås genom realisationsvinster för fastigheter och utdelning från bolagssektorn. Det strukturella resultatet beräknas bli negativt och om en sådan utvecklingen består är det på lång sikt inte förenligt med inriktningen för god ekonomisk hushållning.
2. Staden ska över tid säkerställa att investeringsvolymerna är förenliga med stadens långsiktiga finansieringsförmåga. Hög egenfinansieringsgrad ska eftersträvas	Kommunens nettoinvesteringar för 2018 ökar jämfört med tidigare år och prognostiseras att uppgå till 4 mdkr på årsbasis. Detta medför en bedömd egenfinansieringsgrad på 72 procent, vilket är något lägre än de senaste åren. Nivåer under 100 procent kommer medföra behov av ökad upplåning för att delfinansiera investeringarna. Det är dock rimligt att egenfinansieringsgraden sjunker något när investeringsvolymerna är högre än en mer normal nivå.
3. Staden ska över tid bedriva stadsutveckling och exploatering inom ramen för god ekonomisk hushållning	För planperioden 2016-2019 prognostiseras ett positivt kassaflöde på närmare 250 mnkr vilket är i linje med inriktningen. 2018 års exploateringsverksamhet beräknas dock ge ett negativt kassaflöde på cirka 110 mnkr.
4. Staden ska över tid värdera och säkerställa de finansiella åtaganden som är kopplade till ägandet av stadens bolag	Göteborgs Stadshus AB arbetar aktivt med att utveckla rutiner för när bolagsbeslut av principiell beskaffenhet eller stor vikt ska underställas kommunfullmäktige enligt kommunallagens bestämmelser 10:3. Exempel på att rutinen fångar dessa principiella ärenden är att kommunfullmäktige under året beslutat om Hamnens logistikstrategi och Stadsteaterns utbyggnad.
5. Staden ska i samband med betydande beslut om att ingå långsiktiga åtaganden i alla former eller att avyttra egendom värdera de finansiella konsekvenserna för stadens förmåga att upprätthålla god ekonomisk hushållning.	I budgeten för Göteborgs Stad anges att alla beslut om att förändra stadens verksamheter och åtaganden ska ske på beslutsunderlag som belyser ekonomiska konsekvenser för staden på längre sikt. Detta i syfte att säkerställa en långsiktig hållbar ekonomisk utveckling.
6. Staden kan enligt särskilt regelverk använda sig av resultatutjämningsreserv för att utjämna förändrade omvärldsförutsättningar på grund av framför allt konjunkturella svängningar.	Göteborgs kommun har utifrån tidigare års resultat ett saldo för resultatutjämningsreserven på 1 869 mnkr. Den prognostiserade resultatnivån för 2018 medger en avsättning till resultatutjämningsreserven med ytterligare 217 mnkr.

2.5.3 Finansiell uppföljning och riskhantering

Den finansiella infrastrukturen

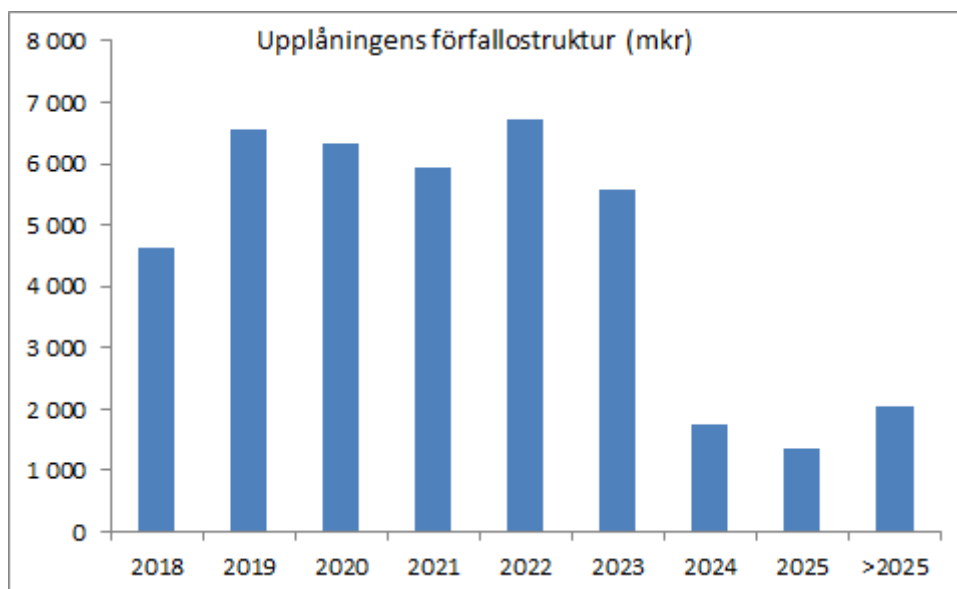
Kommunen sköter sin finansiering på den öppna kapitalmarknaden genom att ge ut kommunobligationer och kommuncertifikat. Därutöver finns även bilaterala lån med Kommuninvest, EIB (Europeiska Investeringsbanken) och NIB (Nordiska Investeringsbanken). Gröna obligationer ges ut för att finansiera projekt inom ramen för stadens miljöprogram. Av den totala obligationsvolymen på 27,0 mdkr är 5,6 gröna obligationer.

Rating - Hög kreditvärdighet

Kreditvärderingsinstituten Moody's och Standard & Poor's har under året bekräftat kommunens starka kreditvärdighet. Kommunens kreditbetyg är från Moody's sedan 2006 det högsta möjliga, Aaa, och från Standard & Poor's sedan 2007 det näst högsta, AA+. Båda betygen har stabila utsikter. Moody's har även bekräftat betyget på arbetet med gröna obligationer. Betyget där är det högsta möjliga, GB1. Faktorer som bedöms är bland annat organisation, användande av medel och rapportering.

Skuldportföljen

Koncernens externa upplåning uppgick per augusti till 40,9 mdkr, en minskning med 0,1 mdkr i jämförelse med årsskiftet. Den genomsnittliga återstående löptiden på den samlade låneskulden uppgick 2018-08-31 till 3,2 år och räntebindningen till i genomsnitt 3,8 år. Den totala låneskulden fördelas på upplåning via staden (36,5 mdkr), Framtiden koncernen (0,5 mdkr) och lån upptagna av bolagen utanför internbanken (3,9 mdkr). De sista externa lånen för Framtiden koncernen kommer att förfalla under 2018. Den skattefinansierade verksamhetens del av skulden, nettolåneskulden, uppgick till 4,3 mdkr, cirka 10,4 procent av den totala upplåningen.

Låneprogram

Program	Låneram	Nyttjandegrad
EMTN, Obligationslån	6 MD EUR	27,0 MD SEK
KCP, Korta lån < 1år	6 MD SEK	1,7 MD SEK
ECP, Korta lån <1 år	500 MN USD	1,2 MD SEK
Kommuninvest		4,5 MD SEK
Europeiska Investeringsbanken		5,0 MD SEK
Nordiska Investeringsbanken		1,0 MD SEK

Stadens riskhantering

Typ av risk	Policy	Utfall
Ränterisk (genomsnittlig räntebindningstid)	2-6 år	3,8 år
Finansieringsrisk (genomsnittlig kapitalbindningstid)	2-6 år (långa externa lån)	3,7 år
Motpartsrisk (derivatvolym per motpart)	Max 30 % volym/motpart	Motpartsrisken varierar mellan 7,3 % och 20,6 %.
Valutarisk (exponering i utländskvaluta)	Ingen	Avvikelse då Inköp av nya spårvagnar inte är helt valuta säkrat (KS 2017-01-25).

2.5.4 Kommunens ekonomiska utveckling

Finansierings- och kostnadsutveckling

I utfallssiffrorna per augusti i denna rapport har stadsledningskontoret baserat beräkningarna på de skattebedömningar som SKL presenterade i augusti i år. Övriga bedömningar har baserats på det senaste konjunkturläget och de prognoser som föreligger i skrivande stund avseende det allmänekonomiska läget i Sverige och för landets kommuner.

Nettokostnadsutvecklingen uppgår till och med augusti till cirka 3,7 procent vilket får anses var en hög kostnadsutveckling. Prognosen för helåret innebär att kostnadsutvecklingstakten förväntas öka något under resterande del av året och landa på cirka 5,5 procent vid årets slut. Att begränsa kostnadsutvecklingen är angeläget. Även om kostnadsutvecklingen ligger inom ramen för kommunfullmäktiges budget och därmed är planerad är den inte hållbar på lite längre sikt.

Finansieringsutvecklingen för helåret bedöms hamna på 2,9 procent. Det är en finansieringsutveckling som nu sjunker, i linje med de prognoser som tidigare gjort, i förhållande till tidigare år. Denna utveckling innebär då att intäkterna inte fullt ut täcker utvecklingen av nettokostnaderna för året.

Övergripande – ekonomi Ekonomiska marginaler över tid

Kommunens resultat för perioden och prognostiserat helårsresultat

Kommunens delårsresultat per augusti 2018 uppgick till 1 896 mkr jämfört med 1 816 mkr under samma period för 2017. Det strukturella resultatet (resultat före engångsposter) per augusti i år uppgick till 958 mkr att jämföra med 997 mkr för samma period förra året.

Delårsresultatet per augusti är, på grund av säsongvariationer och periodiseringsprinciper, nästan alltid det starkaste resultatet under året och kommer att sjunka under resterande del av året. Det går således inte att göra en rak framskrivning av

augustiresultatet för att komma fram till en prognos för helåret.

Prognosen för kommunen pekar på ett resultat på i storleksordningen 1 430 mnkr inklusive reavinster och jämförelsestörande poster. Enligt balanskravets definition, det vill säga då reavinsterna exkluderas, uppnår kommunen ett resultat på cirka 530 mnkr. Utdelning från Stadshus AB uppgår, i enligt med budgetbeslut, till 810 mnkr.

Nämnderna gör en prognosförbättring, om drygt 30 mnkr, i denna rapport i förhållande till vårens rapportering. Den omorganisation som nu är genomförd, där förskola och skola från 1 juli finns som egna nämnder, innebär försvårade möjligheter till analys på staden nivå. Utfallet per augusti kan nu inte ställas mot föregående år för de enskilda stadsdelsnämnderna samt de två nya nämnderna. Vidare finns risker att kostnadsansvar vid omorganisationen fullt ut inte klarlagts. Det innebär att stadsledningskontorets förutsättningar för analys och prövning av de berörda nämndernas utfall och prognoser är sämre än en ett år utan förändringar under löpande budgetår.

I tabellen nedan redovisas mer detaljerade siffror för de olika delarna i kommunen. Nämndernas ekonomiska utveckling kommenteras mer i detalj under avsnitt 5 i rapporten.

Belopp i mnkr	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Prognos helår	Fg prognos helår	Budget helår	Bokslut fg år
SDN totalt	-24	38	-109	-68	-51	-1
Förskolenämnd och grundskolenämnd	497	212	50	-	-	-
Facknämnder	529	267	3	-22	-9	161
Nämnder totalt	1 002	517	-56	-90	-60	159
Kommuncentrala poster	-44	-270	-171	-320	-650	378
Resultat före engångsposter	958	247	-227	-410	-710	537
Reavinster fastigheter	547	534	900	850	-	824
Utdelning	540	540	810	810	810	767
Användning av utvecklingsfond	-18	-18	-27	-27	-27	-18
Upplösning av utvecklingsfond	18	18	27	27	27	18
Övriga jämförelsestörande poster	-149	0	-53	-150	-	-
Totalt	1 896	1 321	1 430	1 100	100	2 128
Resultat enligt balanskrav	1 349	787	530	250	100	1 304

I tabellen ovan redovisas kommuncentrala poster som egen rad. Nedan redogörs översiktligt för de större posterna som ligger där.

Skatteintäkter och generella statsbidrag prognostiseras, som tidigare nämnts, uppgå till i stort sett helt i nivå med budget. De senaste årens mycket höga intäktsutveckling bromsar nu in och kommer sannolikt så att göra under överskådlig tid framåt.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 B	2018 P
Skatter & generella statsbidrag, mnkr	23 927	24 912	25 814	27 051	28 957	30 399	31 275	31 276
- varav skatteintäkter	20 814	21 807	22 524	23 635	25 109	26 572	27 511	27 634
- varav utjämning och generella statsbidrag	2 387	2 393	2 569	2 677	3 082	3 034	2 944	2 831
- varav fastighetsavgift	727	712	720	739	766	793	820	811
Skatter & generella statsbidrag, % mot fg år		4,11%	3,62%	4,79%	7,04%	4,98%	2,88%	2,88%

Tomträttsavgälderna som är budgeterade till 330 mnkr prognostiseras uppgå till 339 mnkr för 2018.

Pensionskostnaderna ökar kraftigt vilket ligger i linje med förväntningarna och den långsiktiga trenden. Kommunen centralt belastas med knappt hälften av de samlade pensionskostnaderna medan resterande del belastar verksamheterna. De kommuncentrala pensionskostnaderna uppgår enligt prognos till 820 mnkr vilket är i nivå med budget.

Nedan redovisas de beslut som kommunstyrelsen tagit i den av kommunfullmäktige bemyndigande möjligheten att fatta kompletterande budgetbeslut. Som där framgår kvarstår knappt 25 mnkr av den allmänna reserven.

Redovisning allmän reserv		
Tillfälle	Text	Belopp, tkr
Budgetbeslut i juni 2017	Enligt slutversion budgetyrkande 2018-2020 S V MP	117 587
Budgetbeslut i juni 2017	LOV -enhet enligt alliansens budgetyrkande	-6 900
Budgetbeslut i juni 2017	Projektleddare LOV daglig verksamhet enligt alliansens budgetyrkande	-850
Kompl budget höst 2017	Omställning SDN sektorn	-35 000
Kompl budget höst 2017	Ökad simkunnighet	-3 000
Kompl budget höst 2017	Kulturhus Backaplan	-700
Kompl budget höst 2017	Förstärka finansieringen av kvinnojourerna	-2 000
Kompl budget vinter 2018	Mobilt Fältteam	-200
Kompl budget vinter 2018	Subvention trygghetsbostäder	-500
Kompl budget vinter 2018	Innovationsprogrammet	-3 000
Kompl budget vinter 2018	Lov inom daglig verksamhet	-1 000
Kompl budget vinter 2018	Akut och mellanboende	-22 500
Kompl budget vinter 2018	Enkelt avhjäpta hinder	-1 000
Kompl budget vinter 2018	Vetenskapsfestivalen	-600
Kompl budget vinter 2018	Valnämnden	-5 800
Kompl budget vinter 2018	Västsverige växer	-1 700
Kompl budget vinter 2018	Celsius 2.0	-1 500
Kompl budget vinter 2018	Äldreombudsman	-2 000
Kompl budget vår 2018	Sjukhusundervisning	-300
Kompl budget vår 2018	Fria kollektivresor på loven	-500
Kompl budget vår 2018	Romano center väst	-1 100
Kompl budget vår 2018	Utökade skötseltytor	-2 000
Kompl budget vår 2018	Resurser för studie- och yrkesvägledare	-750
	Återstående medel efter vårens kompletteringsbudget	24 687

Balanskravsutredning

Prognosen för 2018 innebär ett förväntat överskott. Enligt balanskravsutredningen uppgår det till 530 mnkr. Resultatnivåer överstigande 1 procent av skatteintäkterna kan enligt regelverket för resultatutjämningsreserv (RUR) komma ifråga för avsättning till reserven. 1 procent av skatteintäkterna motsvara 313 mnkr och resultat därutöver kan då värderas för avsättning till RUR. Med den prognos som nu föreligger kan därmed 217 mnkr avsättning till RUR. Om så blir fallet kommer denna avsättning uppgå till knappt 2 100 mnkr.

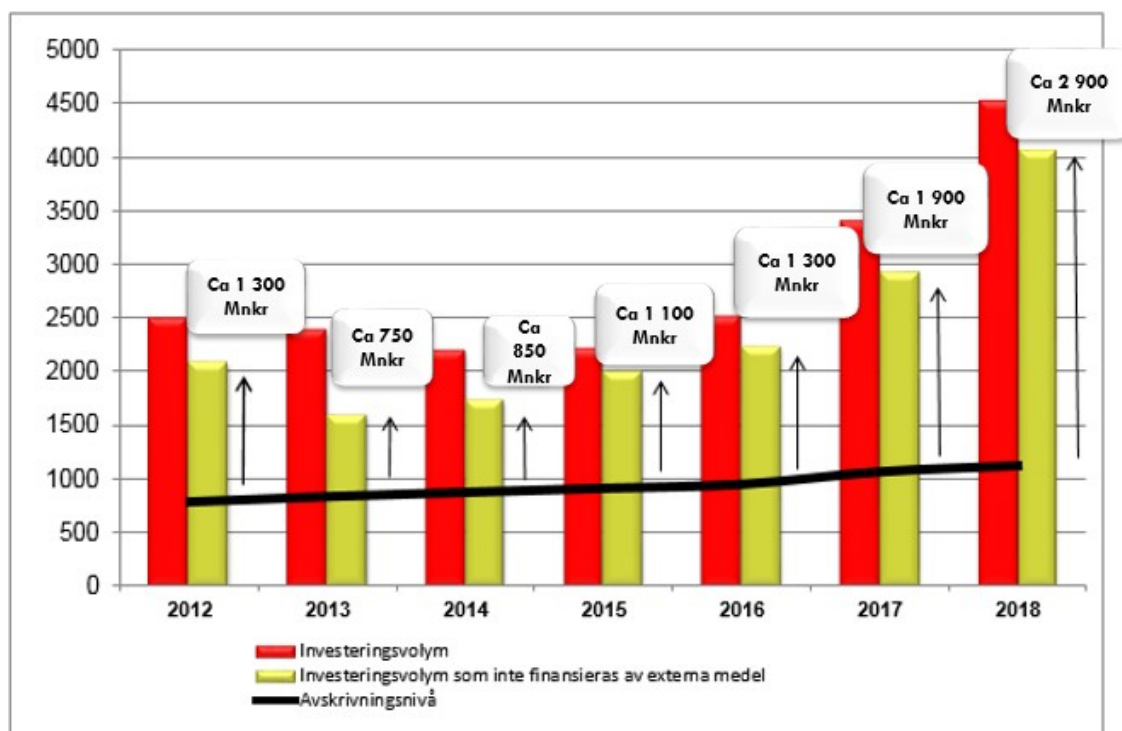
Enligt stadens fastställda regelverk bör en avsättning till RUR även stödjas av konjunkturläget. Som mått på konjunkturläget används en jämförelse mellan årsvis faktisk utveckling av skatteunderlaget och utvecklingen enligt ett tioårs rullande genomsnitt. Den analysen visar i nuläget att konjunkturen är tillräckligt stark för att motivera en avsättning till RUR. Stadsledningskontoret förutsätter att en avsättning till

RUR också görs i samband med upprättande av stadens årsredovisning för 2018 om dessa förutsättningar består.

Belopp i mnkr	Prognos helår
Årets resultat	1 430
Avgår samtliga realisationsvinster	900
Årets resultat efter balanskravutredning, före avsättning/ianspråktagande av resultatutjämningsreserv	530
Medel till/från resultatutjämningsreserv	217
Årets balanskravsresultat efter avsättning/ianspråktagande av resultatutjämningsreserv	313

Kommunens investeringar och låneutveckling

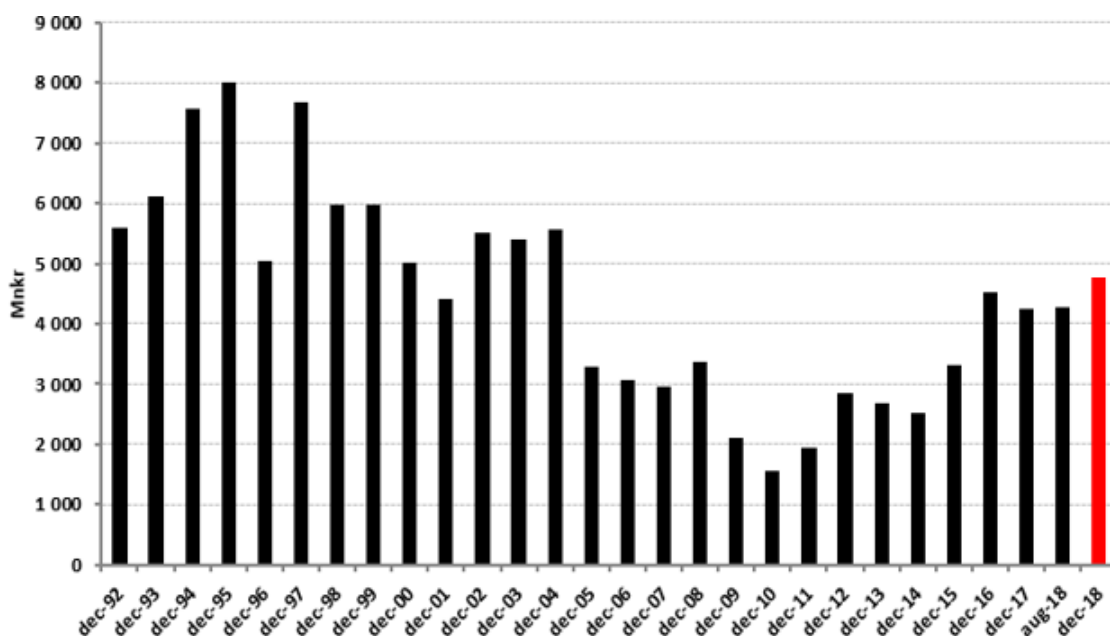
I bilden nedan åskådliggörs de årliga investeringsvolymerna i kommunen både ur ett totalt perspektiv, och utifrån hur stor del av investeringarna som måste finansieras med egna medel.

Totalt beräknas investeringsvolymen till cirka 4,5 mdkr under 2017 varav ca 0,5 mdkr finansieras genom externa investeringsinkomster. Årets avskrivningar ger ett utrymme för ersättningsinvesteringar på cirka 1,1 mdkr. Resterande del av 2018 års investeringar behöver finansieras antingen genom resultatöverskott, genom andra likvidtillskott eller genom lånefinansiering. Det innebär att med den prognos som nämnderna lämnar avseende investeringarna skulle kommunens resultat behöva ligga i storleksordningen på 2,9 mdkr för att undvika lånefinansiering. För en mer detaljerad uppföljning av investeringar hänvisas till kapitel 3.2 Facknämnder och kapitel 4.7 Investeringsredovisning nämnder.

I diagrammet nedan redovisas utvecklingen av kommunens nettolåneskuld i ett historiskt perspektiv. Till och med augusti är nettolåneskulden i princip oförändrad trots en hög investeringstakt. Att nettolåneskulden har kunnat hållas oförändrad beror på ett flertal olika saker. Dels är resultatet starkare än budgeterat per augusti vilket bland annat

förklaras av betydligt högre reavinster än tidigare. Dels har utdelningen från Stadshus AB avseende 2017 om 767 mnkr reglerats likvidmässigt under 2018. Vidare har stadens fodringar på migrationsverket minskat under året vilket också har positiv effekt på nettolåneskulden. För helåret beräknas nettolåneskulden öka med cirka 0,5 mdkr. Bedömningen utgår från den prognos över resultatet som nu lämnas samt ett erfarenhetsmässigt antagande om att nämnderna inte fullt ut kommer klara att öka investeringstakten enligt vad deras prognoser nu visar. Därutöver har övriga poster som påverkar likviditeten översiktligt beaktats.

Utvalda investerings- och exploateringsprojekt

Nedan redovisas ett antal utvalda investerings- och exploateringsprojekt från nämndernas projektportföljer. Urvalet baseras på att det är projekt som i första hand har projektbeslut på kommunfullmäktigenivå och har gått in i en genomförandefas. Då staden inte har arbetat strukturerat med enskilda projektbeslut på kommunfullmäktigenivå tidigare ingår även genomförandeprojekt som överstiger en omslutning på mer än 250 mnkr eller där nämnderna av andra strategiska skäl finns behov av en uppföljning på kommunfullmäktigenivå. I dagsläget görs en projektuppföljning avseende den ekonomiska följsamheten.

mnkr Projekt (prisnivå)	Ack. Utfall		Total projektprognos		Projektbudget		Slutår
	Ink	Utg	Ink	Utg	Ink	Utg	
Investeringar							
Lindholmens Tekniska gymnasium (löpande)		-57		-363		-332	2020
Hisingsbron (2009)	429	-997	1 566	-3 500	1 566	-3 500	2022
Skeppsbron Etapp 1 (löpande)	283	-780	283	-781	282	-789	2018
Skeppsbron Etapp 2 (2017)	11	-22	150	-1 500			2025
Kvilleleden och gator i backplan (2016)	34	-41	318	-768	318	-768	2024
Exploateringar							
Sisjön bostäder (löpande)	145	-77	259	-98	243	-97	2021
Gamlestadens Etapp 1 (löpande)	81	-521	217	-655	156	-646	2022
Selma Stad (löpande)	45	-125	208	-258	144	-197	2023
Opaltorget (löpande)	29	-126	62	-227	62	-219	2022
Säterigatan Bostäder (löpande)	49	-3	353	-89	346	-89	2027
Järnvägsgatan/Masthuggskajen (2017)			1 860	-2 020	1 860	-2 020	2026

Skeppsbron etapp 1 är avslutat och en mindre ekonomisk slutreglering kvarstår. Vad avser Skeppsbron etapp 2 är projektet avvaktar projektet beslut i kommunfullmäktige

om fortsatt hantering och inriktning, därav att det inte finns någon beslutad budget för detta projekt.

Från tidigare redovisningar har genomförandet av Järnvågen/Masthuggskajen tillkommit efter investeringsbeslut i fullmäktige under året.

De största förändringarna från tidigare prognoser har skett inom exploateringsprojekten både avseende ökade inkomster och i vissa projekt även ökade utgifter. Förändringarna inom de exploateringsprojekt som inte är beslutade i kommunfullmäktige hanteras inom ramen för fastighetsnämndens samordningsansvar.

2.6 Göteborgs Stads organisation

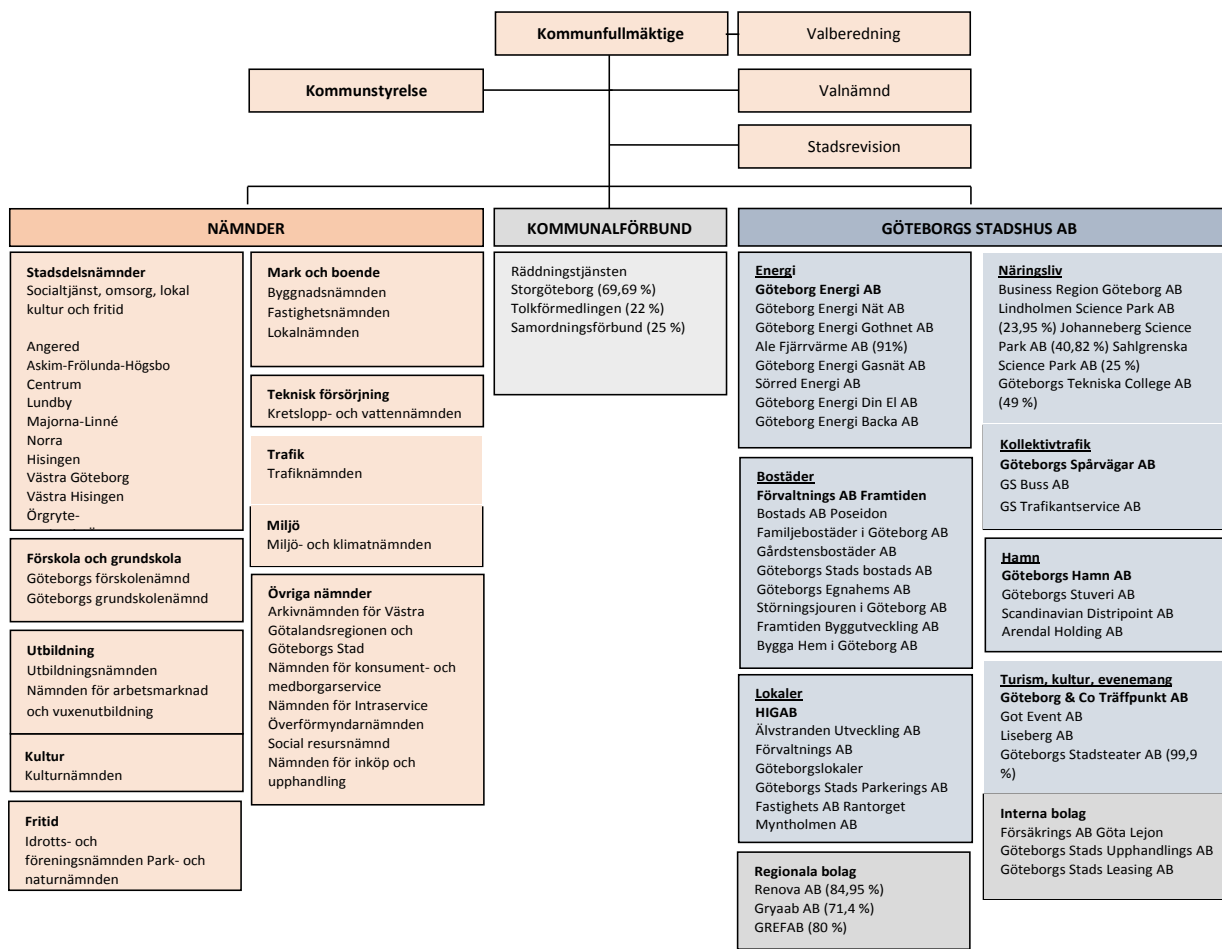
Göteborgs Stads samlade verksamhet består av nämndorganisationen inom den kommunala sektorn som utgör en juridisk person, kommunal- och samordningsförbund, tolkförmedlingen samt bolagssektorn under modern Göteborgs Stadshus AB.

- Inom kommunen har verksamheten för grundskola och förskola har övergått från stadsdelsnämnderna till de två nybildade nämnderna Göteborgs förskolenämnd och Göteborgs grundskolenämnd.

Hitintills under verksamhetsåret har följande förändringar skett inom bolagsstrukturen och avseende ägarförhållanden:

- Fastighets AB Vibeke, 556994-4845, har avyttrats. (Ägandet var 100 %)
- Fastighets AB Vikaren, 556994-4837 har avyttrats. (Ägandet var 100 %)

Efter periodens utgång har Göteborgs Stadshus AB förvärvat nytt moderbolag inom kollektivtrafikkoncernen. Definitivt namn kommer att fastställas när kommunfullmäktige tar beslut om bolagsordning, men förslag är Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB, 559161-0190.

3 Ekonomi - analys och riskbedömning av nämnder och bolag

3.1 Stadsdelsnämnder, förskola och grundskola

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsdelsnämnderna, förskolenämnden och grundskolenämnden redovisar totalt sett ett resultat till och med augusti som är väsentligt högre än det budgeterade resultatet och även väsentligt högre än resultatet jämfört med motsvarande period föregående år. Det beror i sin helhet på de nya utbildningsnämnderna. Stadsledningskontoret bedömer att det kan finnas en risk att resultatet är överskattat till följd av att omorganisationen kan ha medfört att samtliga upplupna kostnader inte har fångats.

Stadsdelsnämnderna redovisar för perioden en negativ avvikelse mot det budgeterade resultatet på drygt 60 mnkr. Stadsledningskontoret bedömer att de viktigaste orsakerna till detta är:

- Högre kostnader inom individ- och familjeomsorgen och funktionshinder än budgeterat
- För några nämnder brister i budgetdisciplinen för sektor utbildning under april till juni

För helåret prognostiserar stadsdelsnämnderna, förskolenämnden och grundskolenämnden ett resultat som är i nivå med det budgeterade. Eftersom det finns risk för brister i kvaliteten för såväl utfall som periodiserad budget bedömer stadsledningskontoret att underlaget är för osäkert för att kunna göra någon egen bedömning av den samlade prognosen.

Ekonomisk utveckling SDN, förskola och grundskola

Resultat, belopp i mnkr	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Avvikelse utfall - budget	Prognos helår	Budget helår	Bokslut fg år
SDN	-24	38	-62	-109	-51	-1
Förskolenämnden	145	0 *	145 *	0	0	-
Grundskolenämnden	352	212	140	50	0	-
Totalt	473	250 *	223 *	-59	-51	-1

* Förskolenämnden har inte rapporterat någon periodiserad budget i ekonomisystemet. Av nämndens uppföljningsrapport framgår att det periodiserade resultatet för perioden borde ha varit 86 mnkr. Avvikelsen mot den periodiserade budgeten hade därför vid en korrekt rapportering varit 86 mnkr lägre för förskolenämnden och även totalt för SDN, förskola och grundskola.

Resultat till och med augusti

Totalt sett redovisar nämnderna till och med augusti ett resultat på 473 mnkr vilket är 223 mnkr högre än det budgeterade resultatet. Om hänsyn tas till att förskolenämnden inte har periodiserat sin budget är det redovisade resultatet cirka 140 mnkr högre än det budgeterade. I förhållande till föregående år är resultatet knappt 170 mnkr högre. Det finns risk att de nya nämnderna redovisar ett för högt resultat då omorganiseringen kan ha medfört att alla upplupna kostnader inte har fångats.

Sex nämnder redovisar för befolkningsramen negativa avvikelser mot det budgeterade resultatet, Örgryte-Härlanda med 13,5 mnkr, Majorna-Linné med 13,4 mnkr, Västra Göteborg med 29,1 mnkr, Västra Hisingen med 16,2 mnkr, Lundby med 19,1 mnkr och Norra Hisingen med 23,9 mnkr.

För stadsdelsnämndernas resursnämndsuppgifter redovisas till och med augusti väsentliga avvikelser mot det budgeterade resultatet för Hospiceverksamheten (Askim-Frölunda-Högsbo) med 2,5 mnkr, Döv- och hörselverksamheten (Västra Göteborg) med

1,5 mnkr och Svenska balettskolan (Norra Hisingen) med 1,0 mnkr.

Resultat helår

Totalt för året prognostiserar nämnderna ett resultat på närmare -60 mnkr uppdelat på +50 mnkr för Grundskolenämnden och cirka -110 mnkr för SDN. I förhållande till det budgeterade resultatet är det en negativ avvikelse med knappt 10 mnkr.

Fyra nämnder prognostiserar för befolkningsramen negativa avvikelser mot det budgeterade resultatet. Örgryte-Härlanda och Majorna-Linné med vardera minus 15 mnkr, Lundby med minus 10 och Norra Hisingen med minus 29 mnkr i förhållande till nämndernas budgeterade resultat.

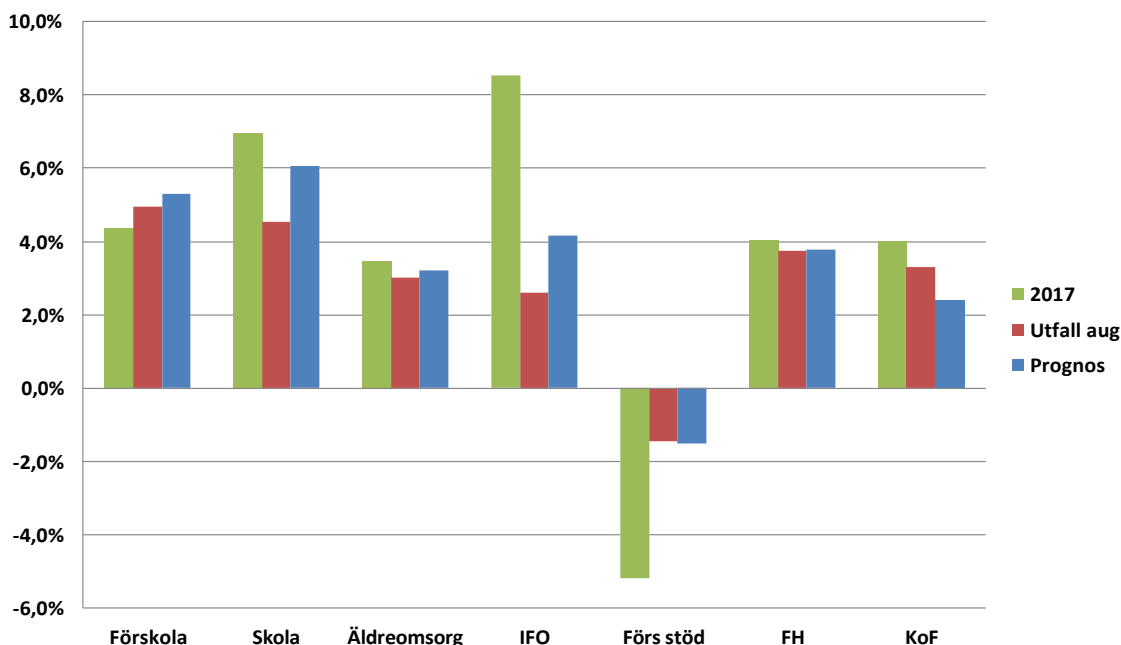
Inga väsentliga avvikelser prognostiseras för resursnämndsuppgifterna.

Nettokostnadsutveckling

Till och med augusti har nettokostnader för SDN, förskolenämnden och grundskolenämnden ökat med 3,5 procent jämfört med SDN:s nettokostnader för samma period förra året. För helåret prognostiserar nämnderna en nettokostnadsutveckling på drygt 5 procent. Om grundskolenämnden och förskolenämnden inte har fångat samtliga kostnader till och med augusti, innebär det att nettokostnadsutvecklingen för perioden är underskattad.

Nettokostnadsutvecklingen inom individ- och familjeomsorgen (IFO) är för perioden januari till augusti betydligt lägre än vad den har varit de senaste åren. I första hand är det kostnaden för barn och unga som förklarar den låga utvecklingen, men även att kostnaderna för socialt boende inte ökar i samma omfattning som tidigare.

Nettokostnadsutveckling per verksamhetsområde: Utfall 2017, jan-aug 2018 samt prognos helår 2018

Nettokostnaden för försörjningsstöd fortsätter att minska, men inte i samma takt som de senaste åren. Som nämnts ovan kan nettokostnadsutvecklingen januari till augusti för förskolan och grundskolan vara underskattad.

3.2 Facknämnder

Stadsledningskontorets bedömning

Facknämnderna samlat prognostiserar ett helårsresultat om 3 mnkr, vilket är avsevärt lägre än tidigare år. Tidigare års positiva resultat har framförallt förklarats av kapitalkostnader som ej tagits i anspråk på grund av förskjutningar av investeringar, vakanser samt engångsintäkter. Trots att dessa effekter även finns i år blir det samlade resultatet enbart 3 mnkr. Den till synes goda budgetföljsamheten på totalen är på nämndnivå en kombination av överskott och underskott.

Stadsledningskontoret bedömer att social resursnämnds fordran på migrationsverket kan falla ut mer positivt än nuvarande antagande i prognosen, vilket i så fall kommer att påverka resultatet positivt.

Kretslopp- och vattennämnden bedömer fortsatt ett underskott för helåret.

Stadsledningskontoret ser inte att utfallsiffrorna för kretslopp och vattennämndens VA-verksamhet indikerar den höga kostnadsutveckling nämnden bedömer och ser inte att nämnden fullt ut förklarar kostnadsutvecklingen jämfört med föregående år. En kvalitetssäkrad prognos är av stor vikt för att kommunfullmäktige ska kunna fatta ett beslut om taxenivå för 2019.

Lokalnämnden uppvisar ett stort underskott, som beror på evakueringskostnader som nu har börjat redovisas på ett korrekt sätt. Stadsledningskontoret vill understryka vikten av att nämnden säkerställer god kontroll av stadens evakueringskostnader.

Ekonomisk utveckling facknämnderna (exkl. förskole och grundskolenämnden)

Belopp i mnkr	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Avvikelse utfall - budget	Prognos helår	Budget helår	Bokslut fg år
Resultat	529	267	261	3	-9	161

Utfall t o m perioden

Utfallet 529 mnkr är betydligt högre, drygt 70 mnkr, jämfört med motsvarande period 2017 medan avvikelse mot budget om drygt 260 mnkr är i princip likvärdig med 2017.

Två nämnder visar negativa avvikelser mot budget: lokalnämnden (-40 mnkr) samt överförmyndarnämnden arvoden (-2,3 mnkr).

För lokalnämnden är en del av förklaringen kopplad till förändring av redovisning av evakueringskostnader i samband med större om- och nybyggnationer. Tidigare har evakueringskostnader redovisats som en del av investeringen och belastat stadens ekonomi i form av avskrivningskostnader fördelade över byggnadens ekonomiska livslängd. Enligt god redovisningssed ska kostnader kopplade till evakuering redovisas som en driftskostnad och så har nu skett hos lokalnämnden.

Övriga nämnder visar positiva avvikelser mot budget, varav de största är kretslopp- och vattennämnden (+57 mnkr), intraservice (+55 mnkr), social resursnämnd (+40 mnkr), nämnden för arbetsmarknad och utbildning (+31 mnkr), trafiknämnden (+28 mnkr), utbildningsnämnden (+26 mnkr).

Kretslopp och vattennämnden har en ny budget (efter att kommunstyrelsen godkänt nyttjande av eget kapital) uppgående till -27,7 mnkr på grund av prognostiserat underskott i VA-verksamheten. Den positiva avvikelsen mot budget är hänförlig både till avfall och VA, men budgetförändringen avser enbart VA-verksamheten. Innan den nya budgeten beslutades var VA-resultatet (per juli) i linje med budget. Nu visar VA-verksamheten ett positivt resultat mot budget om 30 mnkr. Anledningen är enligt

nämnden engångsposter i början av året samt periodiseringsavvikelser. I ekonomisystemet har dock hela avvikelsen uppstått under augusti. Avfall fortsätter trenden med positiva budgetavvikelser och har nu avvikelse mot budget om 24 mnr. Även här hänvisas till periodiseringsvårigheter samt att projekt har förskjutits i tid.

15 mnr av det positiva resultatet hos intraservice kommer att återbetalas till nämnderna under oktober.

Trafiknämndens överskott mot budget förklaras av lägre kapitalkostnader, lägre personalkostnader samt lägre kostnader för utredningar, vilket kompenserar för högre kostnader för vinterväghållning.

Prognos helåret

Facknämnderna samlat prognostiserar ett helårsresultat om 3 mnr, vilket är avsevärt lägre än tidigare år. Trots den till synes goda budgetföljsamheten återfinns relativt stora avvikelser på nämndnivå som nedan framgår.

Flera nämnder bedömer negativa prognoser: lokalnämnden (-47 mnr), fastighetsnämnden (-16 mnr), kretslopp- och vattennämnden (-12 mnr), trafiknämnden (-7 mnr), överförmyndarnämnden arvoden (-5 mnr), kulturnämnden (-2,5 mnr) samt miljö- och klimatnämnden (-0,5 mnr).

Några nämnder visar större positiva resultat: nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning (+22 mnr), utbildningsnämnden (+20 mnr), inköp- och upphandlingsnämnden (+16 mnr) samt social resursnämnd (+15 mnr).

Lokalnämnden redovisar ett väsentligt sämre årsresultat än i UR1 om -47 mnr, att jämföra med marsprognosen som angav 10 mnr. Den viktigaste orsaken till det kraftigt försämrade resultatet är ovan nämnda redovisningsförändring av evakueringskostnader, vilket enligt nämndens nuvarande bedömning ger ett försämrat resultat om cirka 50 mnr under 2018. Nämnden har önskat samråd med kommunstyrelsen i frågan och hemställde i juni om utökad kommunbidrag för 2019 om 20 mnr på grund av ökade driftkostnader när evakueringskostnader redovisas korrekt. Tidigare bedömningar från nämnden angående kostnaderna för 2018 har legat runt 20 mnr, men i samband med nämndens UR2 beslutades att hemställa om utökad kommunbidrag med 51 mnr för 2018. Nämnden arbetar nu med att skaffa sig kontroll över evakueringskostnadernas omfattning.

Kretslopp- och vattennämnden bedömer per augusti en bättre prognos än den nyligen beslutade budgeten. Per augusti prognostiseras ett underskott för VA-verksamheten om -22 mnr, att jämföra med -37 mnr per UR1. Anledningen till den förbättrade prognosen är att kostnaderna inom VA ökar i mindre omfattning än antaganden i föregående prognos och intäkterna, framförallt så kallade kundjobb, blir högre. Även avfall spås få högre intäkter och prognostiserat resultat ökar från 1 mnr till 10 mnr, vilket ger en total prognos för kretslopp- och vattennämnden om -12 mnr att jämföra med ny budget på -27,7 mnr.

Trafiknämnden beskriver flera faktorer som sammantaget påverkar deras prognostiserade resultat negativt och bedömer ett helårsresultat om -7,3 mnr. De största förklaringsposterna är aktivering av kostnader för spårvagnsdepå Ringön om 22 mnr. Dessutom har nämnden ökade kostnader för snöröjning om 19 mnr. I nämndens prognostiserade resultat ingår kapitalkostnader om 18,8 mnr. Dessa avser nämnden återredovisa i bokslutsberedningen, vilket i så fall skulle försämra resultatet ytterligare. Nämnden har hemställt till kommunstyrelsen om utökad kommunbidrag på 14 mnr på grund av ökade snöröjningskostnader, eftersom nämnden anser det ska betraktas som en kommunrisk.

Fastighetsnämnden bedömer ett helårsresultat om -16 mnkr, en förbättring om 10 mnkr jämfört med UR1. Det prognostiserade underskottet beror på nämndens nettokostnader till följd av bosättningslagen, som uppgår till -26 mnkr. Nämnden bedömer i nuläget att nettokostnaden för nyanlända 2018 inte kommer att rymmas inom nämndens ordinarie verksamhet. Enligt beslut i kommunstyrelsen (KS 2016-11-23 dnr 1294/16) får fastighetsnämnden, inom ramen för bokslutsberedningen, ansöka om kompensation för kostnader inom arbetet med nyanlända.

Nämndernas investeringsredovisning

Belopp i mnkr	Utfall 2018	Prognos 2018	Budget 2018	Ack utfall 2016-2019	Prognos 2016-2019	Budget 2016-2019
Inkomster	233	466	542	982	1 855	2 550
Utgifter	-2 228	-4 514	-5 255	-8 148	-15 842	-18 999
Nettoinvesteringar	-1 995	-4 048	-4 713	-7 166	-13 987	-16 449

Nämndernas investeringsutgifter för perioden januari-augusti uppgår till ca 2,2 mdkr, vilket är drygt 0,3 mdkr högre än samma period föregående år. Så väl kretslopp- och vattennämnden som trafiknämnden och lokalnämnden har ökat investeringstakten väsentligt jämfört med samma period föregående år.

Nämnderna lämnar en prognos för 2018 på 4,5 mdkr, vilket skulle innebära en ökning med cirka 1,1 mdkr i förhållande till 2017. Trafiknämnden och lokalnämnden är de nämnder som för helåret bedömer störst ökning i förhållande till 2017. Tros den kraftigt ökade investeringstakten är prognosen dock cirka 0,7 mdkr lägre än årsbudgeten.

Sett över hela planperioden 2016-2019 lägger nämnderna samlat en prognos som är cirka 3,2 miljarder lägre än budget. Avvikelsen finns inom trafiknämnden och lokalnämnden. Trafiknämnden lägger en prognos för planperioden som är cirka 1,4 miljarder lägre än budget och lokalnämnden lägger en prognos som är 1,5 miljarder lägre än budget för planperioden. För Lokalnämnden innebär planperiodens prognos ingen förändring i förhållande till föregående prognoser. Nämnden förklarar sedan tidigare avvikelsen i huvudsak med att bostadsbyggandet inte sker i den takt som är planerat vilket får till följd att behovet av lokaler för kommunal service senareläggs. Trafiknämnden har successivt skruvat ner prognosen för planperioden. I förhållande till den prognos som gjordes i mars är nu planperiodens investeringsvolym ytterligare neddragen. Sänkningen beror främst på ytterligare senareläggningar.

Trots att tidsförskjutningar gör att vi inte når upp till budgeterade volymer kan vi se att investeringsvolymerna i staden nu ökar kraftigt. 2017 innebar ett trendbrott och samtliga nämnders prognoser för 2018 innebär att stadens investeringsvolymer ökar ytterligare med cirka 1,1 miljarder jämfört med 2017. Då investeringsvolymerna förväntas fortsätta öka under kommande år är det av vikt att fortsätta utveckla planeringen och analyserna avseende stadens investeringar.

Exploateringsinvesteringar

Belopp i mnkr	Utfall 2018	Prognos 2018	Budget 2018	Utfall ack 2016-2019	Prognos 2016-2019	Budget 2016-2019
Inkomster	589	1 357	1 765	2 720	5 374	5 714
Utgifter	-498	-1 467	-1 571	-2 379	-5 124	-5 296
Nettoinvesteringar	91	-110	195	340	249	418

Nämndernas exploateringsinvesteringar för 2018 per augusti uppgår till ca 0,5 mdkr medan inkomsterna uppgår till ca 0,6 miljoner, nivåer som ligger i paritet med motsvarande period 2017. Prognosen för 2018 förutsätter dock en betydande ökning av investeringstakten under andra halvåret för att nå prognostiserade volymer.

Tidsförskjutningar både vad det gäller inkomster och även förskjutningar av genomförande som påverkar utgifterna speglar även prognosen för planperioden. Förskjutningar i framförallt inkomstprognoserna pekar på en lägre självfinansieringsgrad för planperioden än vad som budgeterats. Exploateringsnettot för planperioden sjunker från ca 0,4 mdkr till ca 0,25 mdkr.

Stadsledningskontoret kan konstatera att upparbetade utgiftsvolymer under planperioden är ca 2,4 mdkr vilket motsvarar ca 50 procent av prognostiserade volymer. Det kommer kräva en betydligt högre takt utöver den redan ökade investeringstakten i staden, vilket kan konstateras har varit en utmaning både för kommunen och marknaden.

3.3 Bolag

Ekonomisk utveckling bolagen

Belopp i mnkr (före bokslutsdispositioner och skatt)	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Avvikelse utfall - budget	Prognos helår	Budget helår	Bokslut fg år
Energi	445	405	40	630	655	636
Bostäder	521	557	-36	364	825	568
Lokaler	402	126	276	365	155	142
Näringsliv	-30	-34	4	-46	-47	-49
Kollektivtrafik	32	3	29	22	15	48
Hamn	176	158	18	227	212	214
Turism, kultur och evenemang	-55	-24	-31	-235	-160	-230
Interna Bolag	0	10	-10	8	16	37
Regionala Bolag	11	30	-19	70	79	101
Moderbolaget (Stadshus AB)	-253	-253	0	-373	-359	-355
Boplatser	3	0	3	1	0	2
Elimineringar	239	234	5	345	331	329
Summa efter finansiella poster	1 493	1 213	280	1 379	1 723	1 443
Summa efter dispositioner och skatt	1 496	1 120	376	1 275	1 466	1 146

Beslutade koncernbidrag för år 2018: Göteborgs Stadsteater AB 108 700 tkr, Got Event AB 181 700 tkr, Business Region Göteborg AB 40 700 tkr samt Göteborg & Co 13 500 tkr.

Utfall till och med perioden

Koncernens rörelseintäkter första kvartalet uppgår till 12 794 mnkr vilket är likartat med föregående år och 534 mnkr över budget. Resultat efter finansiella poster uppgår till 1 493 mnkr vilket är nästan 240 mnkr bättre än föregående år och 280 mnkr över budget.

Orsaken är främst högre resultat än budget inom lokalklustret och beror främst på försäljningar och reavinster. Främst gäller det Älvstrandens avyttringar av aktiebolag

(fastigheter Pumpgatan) samt en byggrätt avseende Lindholmens Tekniska Gymnasium som sålts till fastighetskontoret. Som motvikt till nedskrivningarna finns en reavinst vid fastighetsförsäljning om 42 mnkr (Westsamhuset). Även underhållskostnaderna och finansnettot visar positiva värden gentemot budget.

Bostadsklustrets negativa avvikelse om -36 mnkr beror främst på nedskrivningar i nyproduktionsprojekt vilka uppgår till -103 mnkr. Inga nedskrivningar var budgeterade. En marknadsvärdering sker av nyproduktionsprojekten utifrån de avkastningskrav som marknaden sätter på aktuellt läge. Hyresnivåerna i en del lägen där koncernen har ett antal pågående projekt är inte tillräckligt höga för att åstadkomma ett marknadsvärde som motsvarar produktionskostnaden (bokfört värde) och då sker en nedskrivning. På samma sätt skrivs värdet upp om marknadsvärdet förändrats i framtiden, något som skett historiskt när bostadsklustret gjort nedskrivningar.

För Liseberg är resultatet -45 mnkr i förhållande till budget, en effekt av den varma sommaren och förseningen av attraktionen Valkyria.

Försäkrings AB Göta Lejon har ett sämre resultat än budget om -17 mnkr. Det är framför allt försäkringsersättningar, det vill säga skadekostnader, som bestämmer bolagets resultat och dessa har ökat. Det kommer sannolikt att påverka premierna nästa år.

Renova gör resultat -27 mnkr sämre än budget på grund av lägre mängd deponier och högre personalkostnader.

Stadshus AB-koncernens soliditet är 30,9 procent, vilket är likartat med årsskiftet. Lånevolymen har ökat med 1 174 mnkr till 36 811 mnkr jämfört med årsbokslutet. Ökningen har främst skett i koncernbolaget (som en effekt av utdelning), inom Bostäder och inom Lokaler medan en minskning skett inom Energi.

Prognos helår

Koncernens rörelseintäkter för helåret prognostiseras till 19 454 mnkr vilket är närmare 1 590 mnkr över budget och nästan 500 mnkr högre än föregående år. Resultat efter finansiella poster beräknas till 1 379 mnkr vilket är -344 mnkr jämfört med budget och drygt 60 mnkr sämre än föregående år.

Bostäder visar ett lägre prognostiserat resultat jämfört med budget om -475 mnkr, vilket förklaras med nedskrivningar av nyproduktionsprojekt.

Turism-Kultur- och Evanemangsklustret redovisar samlat en prognos om -75 mnkr. Liseberg dragit ner sin prognos från ursprunglig budget (prognosen är lika med den justerade budgeten som lämnades i januari månad), med hänvisning till det sämre utfallet under året.

Till del kompenseras de sämre prognoserna med bättre prognostiserat resultat än budget inom Lokaler om 210 mnkr beroende på genomförda försäljningar.

Göteborgs Stadshus AB gör efter egen analys ingen annan bedömning av inrapporterade prognoser.

Stadshus AB bedömer att förutsättningarna är goda för att klara de finansiella åtaganden som finns i förhållande till dotterbolagen samt till ägaren.

Prognos bokslutsdispositioner och utdelning

Stadshus AB ska verkställa kommunfullmäktiges beslut avseende koncernbidrag till vissa bolag samt lämna förslag om finansiering och skattesamordning. Koncernens samlade resultatprognos för året indikerar enligt Stadshus ett behov av uttag från Göteborgs Energi AB och Göteborgs Hamn AB om 50 procent (28 procent utöver

skatteuttaget) av respektive koncerns prognostiserade helårsresultat efter finansiella poster. För Higab AB beräknas behov av uttag på 35 procent (13 procent utöver skatteuttaget) av Higabkoncernens resultat efter finansiella poster exklusive reavinster samt 50 procent av reavinstresultatet. I Higabkoncernens resultat ingår reavinster om 238 mnkr inom Älvstranden. För Liseberg beräknas ett uttag om 22 procent (skatteuttaget) av prognostiserat helårsresultat efter finansiella poster.

Vid bedömning av uttagsnivå har beaktats respektive bolags långtidsplaner gällande bland annat resultat, investeringar och kassaflöde, soliditetsnivå samt till bolagen riktade uppdrag. Behovet av koncernbidrag baseras utöver resultatprognosen på möjligheten till skattesamordning.

Got Events prognostiserade positiva resultat indikerar att behovet av koncernbidrag kommer att ligga under den summa kommunfullmäktige har satt som tak.

Den budgeterade utdelningen till kommunen för 2018 om 810 mnkr är planerad att tas från Stadshus AB:s fria egna kapital med upplåning från Kommuninvest.

Bolagens investeringsredovisning

Belopp i mnkr	Utfall perioden	Prognos helår	Fg prognos helår	Budget helår	Avvikelse budget - prognos
Energi	488	950	930	950	0
Bostäder	1 572	2 737	3 223	3 197	460
Lokaler	593	1 079	1 536	2 268	1 189
Näringsliv	0	3	3	3	0
Kollektivtrafik	6	10	40	97	87
Hamn	128	285	305	312	27
Turism, kultur och evenemang	280	299	393	370	71
Interna Bolag	460	610	570	570	-40
Regionala Bolag	153	577	423	649	72
Boplat	0	0	0	0	0
Summa Göteborgs Stadshuskoncern	3 680	6 550	7 423	8 416	1 866

Stadshuskoncernens investeringar för årets första åtta månader uppgår till 3 680 mnkr. Koncernens investeringar för helåret beräknas uppgå till 6,6 mdkr, en minskning med 1,2 mdkr i förhållande till föregående prognos. Framför allt är det Framtidenkoncernen och Higabkoncernen som sänker prognosen. För Higabkoncernen avser justeringen av prognosen främst förseningar i Älvstrandens marksanering i Frihamnen och på Skeppsbron. Även för framtidenkoncernen är minskningen framförallt kopplad till förskjutningar i projekt. Samtidigt som prognosen justerats ned i förhållande till tidigare bedömningar så innebär den trots allt en kraftigt ökad investeringstakt jämfört med tidigare år. Ökningen jämfört med 2017 ligger framför allt inom framtidenkoncernen som enligt prognos kommer öka investeringsvolymen från 2,0 mdkr 2017 till 2,7 mdkr 2018. Större pågående projekt inom framtidenkoncernen är Uggleberget, Nya Hovås, projekt Selma och Torpagatan.

3.4 Kommunalförbund

Ekonomisk utveckling kommunalförbund

Belopp i mnkr	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Avvikelse utfall - budget	Prognos helår	Budget helår	Bokslut fg år
Räddningstjänsten i Storgöteborg	6,8	-1,4	8,2	2,5	-4	9,8
Förvärvsbolag Göteborgs kommunalförbund	1,6	-	-	-	-	0,9
Minoritetsintresse	-2,1	0,4	-2,5	-0,8	1,2	-3

Trots ökade kostnader med 2 mnkr för höjd beredskap under sommarens torra redovisar Räddningstjänsten StorGöteborg ett periodresultat på 6,8 mnkr vilket är en avvikelse för perioden på 8,2 mnkr. Prognosen för året är 2,5 mnkr vilket ligger i linje med tidigare rapportering. Vakanser är största anledningen till överskottet men också försäljning av anläggningstillgångar.

4 Finansiella räkenskaper för koncernen och kommunen

4.1 Resultaträkning

mnkr	Not	Kommunen				Sammanställd redovisning			
		Aug 2018	Aug 2017	Prog helår	Budg helår	Boksl 2017	Aug 2018	Aug 2017	Boksl 2017
Verksamhetens intäkter		6 929	6 858	11 100	10 419	10 866	17 254	16 951	25 758
Verksamhetens kostnader	1	-25 303	-24 645	-40 132	-40 951	-38 339	-31 820	-31 165	-48 294
Avskrivningar och nedskrivningar		-983	-928	-1 479	-1 300	-1 400	-2 929	-2 781	-4 434
Verksamhetens nettokostnader		-19 357	-18 715	-30 511	-31 832	-28 873	-17 495	-16 995	-26 970
Skatteintäkter	2	18 423	17 657	27 634	27 511	26 572	18 423	17 657	26 572
Kommunal-ekonomisk utjämning mm.	2	2 381	2 470	3 642	3 764	3 827	2 381	2 470	3 827
Finansiella intäkter		824	772*	1 219	1 270	1 158	48	22	152
Finansiella kostnader		-375	-368	-554	-613	-556	-571	-624	-907
Resultat före extraordinära poster		1 896	1 816*	1 430	100	2 128	2 786	2 530	2 674
Extraordinära intäkter		-	-	-	-	-	-	-	-
Extraordinära kostnader		-	-	-	-	-	-	-	-
Aktuell och uppskjuten skatt		-	-	-	-	-	22	-93	-276
Minoritetsandel		-	-	-	-	-	-6	-23	-29
Årets resultat		1 896	1 816*	1 430	100	2 128	2 802	2 414	2 369

* Föregående år har justerats med 511 mnkr vilket avser åtta månaders andel av utdelning från Stadshus AB.

För 2018 tas motsvarande anteciperad utdelning upp på samma sätt. Beslut om utdelningen tas vid bolagsstämman 2019.

4.2 Balansräkning

mnkr	Not	Kommunen		Sammanställd redovisning	
		Aug 2018	Boksl 2017	Aug 2018	Boksl 2017
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
		6	8	164	186
		28 823	26 990	87 714	84 420
		38 427	33 457	3 492	3 511
		67 256	60 455	91 370	88 117
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
		650	591	1 084	1 012
		10 329	14 132	4 584	4 834
		-	-	-	-
		390	1 005	629	1 380
		11 369	15 728	6 297	7 226
		78 625	76 183	97 667	95 343
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
EGET KAPITAL					
		24 196	22 300	33 607	30 777
		1 896	2 128	2 802	2 369
		-	-	144	137
AVSÄTTNINGAR					
	3	2 974	2 770	4 356	4 137
		-	-	3 387	3 573
	4	1 132	951	1 648	1 555
		4 106	3 721	9 391	9 265
SKULDER					
		33 992	35 442	36 735	37 486

	Kommunen		Sammanställd redovisning	
Kortfristiga skulder	16 331	14 719	17 790	17 678
Summa skulder	50 323	50 161	54 525	55 164
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	78 625	76 183	97 667	95 343
Borgensförbindelser, pensionsförpliktelser och ansvarsförbindelser som inte tas upp i balansräkningen	15 982	15 814	12 562	12 710
	5-6			

4.3 Noter och upplysningar

1. Jämförelsestörande poster

Kommunen			
mnkr	Aug 2018	Aug 2017	Bokslut 2017
Intäkter			
Återföring utvecklingsfond	18	11	18
Summa jämförelsestörande intäkter	18	11	18
Kostnader			
Användning utvecklingsfond	-18	-11	-18
Kostnad för bidrag till infrastruktur	-149	-	-
Summa jämförelsestörande kostnader	-167	-11	-18
Summa jämförelsestörande poster	-149	0	0

2. Skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämning mm

Kommunen			
mnkr	Aug 2018	Aug 2017	Bokslut 2017
a) Kommunala skatteintäkter			
Preliminära skatteintäkter innevarande år	18 471	17 771	26 656
Preliminär slutavräkning innevarande år	0	-144	-113
Slutavräkning föregående år	-48	30	29
Summa kommunala skatteintäkter	18 423	17 657	26 572
b) Kommunalekonomisk utjämning m m			
Inkomstutjämning	1 793	1 885	2 827
Strukturbidrag	-	-	-
Kostnadsutjämning	-307	-210	-314
Regleringsbidrag/avgift	59	-4	-5
LSS-utjämning	101	100	150

Kommunen			
Generella bidrag från staten	194	169	376
Kommunal fastighetsavgift	541	530	793
Summa kommunalekonomisk utjämning m m	2 381	2 470	3 827
Summa skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	20 804	20 127	30 399

3. Avsättningar för pensioner

Kommunen			
mnkr	Aug 2018	Bokslut 2017	
Förmånsbestämd ålderspension	2 373	2 207	
Avtalspension, visstidspension mm	20	22	
Summa pensioner	2 393	2 229	
Löneskatt	581	541	
Summa pensioner och löneskatt	2 974	2 770	

4. Övriga avsättningar

Kommunen			
mnkr	Aug 2018	Bokslut 2017	
Västsvenska paketet och övrig infrastruktur	961	806	
Utvecklingsfond	9	27	
Övrigt	162	118	
Summa övriga avsättningar	1 132	951	

5. Borgensförbindelser

Kommunen			
mnkr	Aug 2018	Bokslut 2017	
Borgensförbindelser för lån och pensionsåtaganden			
Egna bolag	4 561	3 981	
Summa borgensförbindelser egna bolag	4 561	3 981	
Övriga borgensförbindelser			
Borgensförbindelser övrigt	723	722	
Summa borgensförbindelser övrigt	723	722	
Summa borgensförbindelser	5 284	4 703	

6. Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder eller avsättningar

Kommunen		
mnkr	Aug 2018	Bokslut 2017
Pensionsförpliktelser	8 611	8 737
Summa totala pensionsförpliktelser	8 611	8 737
Särskild löneskatt	2 087	2 120
Summa pensionsförpliktelser och särskild löneskatt	10 698	10 857

4.4 Redovisningsprinciper

En av redovisningens viktigaste uppgifter är att ge relevant information om verksamhetens finansiella resultat och ekonomiska ställning för att underlätta styrning och uppföljning av verksamheten. För att det ska kunna ske måste olika redovisningsprinciper beskrivas på ett öppet och informativt sätt. Den kommunala redovisningen regleras av Kommunallagens kapitel 11 samt Lag om kommunal redovisning. Därutöver lämnar Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer för kommunsektorns redovisning.

I RKR 22 framgår att samma principer som gällt vid årsredovisningen också ska gälla vid delårsbokslutet. I delårsbokslut gäller detta förutom att det inte har skett någon bedömning av behov av omklassificering/återställning i den sammanställda redovisningen för årets nya avsättningar och nedskrivningar. Detta görs endast vid årsbokslutet.

Till skillnad från årsskiftet ingår inte framtida leasingavgifter för operationell leasing i posten: "Borgensförbindelser, pensionsförpliktelser och ansvarsförbindelser som inte tas upp i balansräkningen". Vid årsskiftet var den utgående balansen för det 254 mnkr.

Övrigt

I den sammanställda redovisningen har periodisering gjorts av de anslutningsavgifter som intäktsförs direkt av Göteborg Energi. Detta gjordes även i årsredovisningen men inte i föregående års delårsbokslut.

De kommunala bolagens utdelning till kommunen avser åtta månaders andel av anteciperad utdelning från Stadshus AB. Denna har i år periodiserats i resultaträkningen över året till skillnad mot förra året då utdelningen redovisades i samband med årsbokslutet. Hos Stadshus AB beslutas om utdelningen vid bolagsstämman 2019.

Respektive post i tabeller och sammanställningar avrundas på ett korrekt sätt vilket innebär att totalsummor ibland inte blir lika med summan av samtliga poster.

4.5 Finansiella nyckeltal - kommunen

Procent	Aug 2018	Aug 2017	Bokslut 2017
Driftkostnadsandel			
-varav verksamhetens intäkter och kostnader (netto)	88%	88%	90%
-varav planenliga avskrivningar	5%	5%	5%
-varav finansnetto	-2%	-2%	-2%
-varav jämförelsestörande engångsposter	-1%	0%	0%
Årets resultat exkl. jämförelsestörandeposter / Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	9%	9%	7%
Årets resultat / Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	10%	9%	7%
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringar	144%	173%	121%
Investeringsvolym/bruttokostnader	8%	7%	8%
Soliditet enligt balansräkningen	31%	30%	29%
Total skuld- och avsättningsgrad	69%	70%	71%
varav avsättningsgrad	5%	5%	5%
varav kortfristig skuldsättningsgrad	21%	18%	19%
varav långfristig skuldsättningsgrad	43%	47%	47%
Kassalikviditet	66%	117%	103%

Definitioner

Anläggningstillgångar:

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten, till exempel byggnader. Kan även vara immateriella så som goodwill eller finansiella som till exempel aktier.

Avskrivning enligt plan:

En anläggningstillgångs totala utgift fördelas ut som kostnader över det antal år som tillgången beräknas nyttjas i verksamheten.

Balanskrav:

Kommunsektorns balanskrav innebär att kommuner och landsting ska upprätta budgeten för nästa kalenderår så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Balansräkning:

En sammanställning av tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på balansdagen, det vill säga redovisningsperiodens sista dag.

Derivatinstrument:

Finansiellt instrument vars värde beror på en annan, underliggande vara. Derivatinstrument används för att hantera kurs- och ränterisker. Vanliga derivatinstrument är optioner, terminer och swappar.

Driftkostnadsandel:

Löpande kostnader i procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Eget kapital:

Skillnaden mellan tillgångar och skulder utgör eget kapital och visar hur stor del av tillgångarna som inte finansierats med lån.

Eliminering:

Innebär att interna poster tas bort, så att uppgifter om intäkter, kostnader, fordringar och skulder endast innehåller för organisationen externa poster.

Emission:

När vi ger ut nya obligationer/certifikat till försäljning.

Finansiella nettotillgångar:

(Finansiella anläggningstillgångar, exklusive aktier och andelar + omsättningstillgångar) – (kortfristiga + långfristiga skulder).

Finansnetto:

Skillnad mellan posterna finansiella intäkter och finansiella kostnader i resultaträkningen.

Investeringar / bruttokostnader:

Bruttoinvesteringar / verksamhetens kostnader, respektive nettoinvesteringar / verksamhetens kostnader.

Kassalikviditet:

(Kortfristiga fordringar + kortfristiga placeringar + kassa och bank) / kortfristiga skulder.

Konsolidering:

Innebär att finansiella rapporter från ett moderbolag och (minst) ett dotterbolag eller intressebolag sammanfogas till en gemensam koncernrapport.

Minoritetsandel och minoritetsintresse:

I den sammanställda redovisningen justeras resultat (minoritetsandel) och eget kapital (minoritetsintresse) för de bolag som inte ägs till 100 procent, utifrån faktiskt ägd andel.

Motpartsrisk:

Motpartsrisk avser risken att motparten i en transaktion inte kan fullgöra sina betalningsförpliktelser eller förpliktelser att leverera andra säkerheter.

Nettokostnadsutveckling exklusive jämförelsestörande poster:

Utveckling av intäkter jämfört med kostnader, exklusive skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning, jämförelsestörande och extraordinära poster.

Nettolåneskuld:

Nettolåneskulden är nettot av kommunens totala upplåning och den vidare låning som sker till av kommunen ägda bolag (inkl. kommunalförbund) respektive den likviditet som är placerad i marknaden.

Omsättningstillgångar:

Tillgångar som inte är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav är omsättningstillgångar, till exempel likvida medel och kortfristiga fordringar.

Resultaträkning:

En sammanställning av resultatkonton i bokföringen, det vill säga verksamhetens intäkter och kostnader som ger som saldo periodens resultat (vinst/förlust eller över-/underskott).

Ränteswap:

Avtal mellan två parter om en utväxling eller ett byte av räntebetalningar under en given löptid.

Skattefinansieringsgrad av investeringar:

$(\text{Resultat före extraordinära poster} + \text{avskrivningar}) / \text{bruttoinvesteringar}$, respektive $(\text{resultat före extraordinära poster} + \text{avskrivningar}) / \text{nettoinvesteringar}$.

Skatteintäktsutveckling:

Utveckling av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Soliditet enligt balansräkningen:

Eget kapital / summa tillgångar.

Strukturell nettokostnad / resultat:

Strukturell nettokostnad består av verksamhetens nettokostnader exkl. jämförelsestörande och extraordinära poster, reavinster samt utdelningar. Denna ställd mot skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning ger strukturellt resultat.

Total skuld- och avsättningsgrad:

$\text{Avsättningar} / \text{summa tillgångar}$, resp. $\text{kortfristiga skulder} / \text{summa tillgångar}$, resp. $\text{långfristiga skulder} / \text{summa tillgångar}$.

4.6 Resultatredovisning nämnder

mnkr	Utfall jan-aug	Budget jan-aug	Prognos helår	Prognos helår (fg)	Budget helår	Utfall fg år
STADSDELSNÄMNDER						
Angered	12,5	8,2	-2,7	-2,7	-2,7	1,8
Askim-Frölunda-Högsbo	29,9	15,9	0,0	10,0	0,0	25,8
Centrum	-3,0	-4,1	-9,0	0,0	-9,0	-6,5
Lundby	-20,9	-1,8	-16,3	-20,3	-6,3	-0,4
Majorna-Linné	-20,7	-7,3	-19,7	-29,7	-4,7	3,8
Norra Hisingen	-19,5	4,4	-40,0	-1,0	-1,0	-11,8
Västra Göteborg	-31,9	-2,8	-13,0	-13,0	-13,0	-12,0
Västra Hisingen	-0,4	15,7	-14,0	-11,3	-14,0	1,8
Örgryte-Härlanda	-19,7	-6,2	-15,0	0,0	0,0	-3,4
Östra Göteborg	44,8	13,6	20,0	0,0	0,0	-9,2
Resursnämndsuppgifter	5,3	2,4	0,3	-0,4	0,0	8,6
SUMMA STADSDELSNÄMNDER	-23,6	38,0	-109,4	-68,4	-50,7	-1,4
Förskolenämnden	145,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grundskolenämnden	351,9	212,1	50,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA STADSDELSNÄMNDER, FÖRSKOLA OCH GRUNDSKOLA	473,3	250,1	-59,4	-68,4	-50,7	-1,4
FACKNÄMNDER MED SÄRSKILD INRIKTNING						
Byggnadsnämnden	-4,0	-6,2	0,0	0,0	0,0	6,5
Fastighetsnämnden	16,8	12,4	-16,1	-25,5	0,0	20,4
Idrotts- och föreningsnämnden	14,1	3,7	3,0	0,0	0,0	16,9
Kommunledning	19,1	11,0	8,5	5,0	0,0	8,6
Kulturnämnden	21,1	11,8	-2,5	-2,5	0,0	-2,3
Lokalnämnden	43,9	84,2	-46,8	10,4	18,7	-11,9
Miljö- och klimatnämnden	12,7	12,4	-0,6	-0,6	0,0	5,8
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	37,7	6,8	22,1	4,6	0,0	-2,3
Nämnden för inköp och upphandling	13,6	2,2	16,0	7,0	0,0	9,3
Nämnden för intraservice	64,8	9,8	1,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden för konsument och medborgarservice	6,5	1,7	1,0	1,0	0,0	0,2
Park- och naturnämnden	4,9	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,1
Sociala resursnämnden	56,0	16,1	15,0	0,0	0,0	13,8
Trafiknämnden	53,4	25,3	-7,3	15,5	-0,4	43,1
Utbildningsnämnden	97,7	72,1	20,0	0,0	0,0	17,3
Valnämnden	5,7	3,9	0,0	0,0	0,0	-0,1
FACKNÄMNDER MED TAXEFINANSIERAD VERKSAMHET						
Kretslopps- och Vattennämnden	55,6	-1,5	-11,8	-35,7	-27,7	34,0

mnkr	Utfall jan-aug	Budget jan-aug	Prognos helår	Prognos helår (fg)	Budget helår	Utfall fg år
ÖVRIGA FACKNÄMNDER OCH ANSLAG						
Arkivnämnden	4,3	0,5	0,0	0,0	0,0	6,1
Fastighetsnämnden; transfereringar	5,7	0,3	6,0	6,0	0,0	4,4
Idrotts- och föreningsnämnden: studieförbunden	-1,0	-1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	2,4	2,2	0,0	0,0	0,0	0,9
Trygg vacker stad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Överförmyndarnämnden; arvoden	-2,3	0,0	-4,7	-7,0	0,0	-10,1
SUMMA FACKNÄMNDER	528,7	267,2	2,8	-21,8	-9,4	160,6
Kommuncentrala poster	-44	-270	-171	-320	-650	378
Resultat före engångsposter	958	247	-227	-410	-710	537
<i>utdelningar</i>	<i>540</i>	<i>540</i>	<i>810</i>	<i>810</i>	<i>810</i>	<i>767</i>
<i>reavinster fastighetsförsäljningar</i>	<i>547</i>	<i>534</i>	<i>900</i>	<i>850</i>	<i>600</i>	<i>824</i>
övriga jämförelsestörande poster	-149	0	-53	-150	0	0
SUMMA TOTALT KOMMUNEN	1 896	1 321	1 430	1 100	700	2 128

Reavinster ej med i kommunfullmäktiges budget

4.7 Investeringsredovisning nämnder

Belopp i mnkr	Utfall 2018	Prognos 2018	Budget 2018	Ack utfall 2016- 2019	Prognos 2016- 2019	Budget 2016- 2019
Fastighetsnämnden						
Inkomster	-3	5	5	78	90	190
Utgifter	-55	-253	-369	-486	-1 093	-1 125
Nettoinvesteringar	-58	-248	-364	-408	-1 003	-935
Idrotts- och föreningsnämnden						
Inkomster	4	0	0	5	1	0
Utgifter	-70	-132	-158	-278	-578	-653
Nettoinvesteringar	-66	-132	-158	-273	-577	-653
Krettslopp och vattennämnden						
Inkomster	49	0	0	199	150	150
Utgifter	-364	-416	-488	-1 138	-1 903	-2 029
Nettoinvesteringar	-315	-416	-488	-939	-1 753	-1 879
Lokalnämnden						
Inkomster	0	0	0	14	14	14
Utgifter	-983	-2 017	-2 116	-3 885	-6 990	-8 511
Nettoinvesteringar	-983	-2 017	-2 116	-3 871	-6 976	-8 497

Park och naturnämnden						
Inkomster	0	-6	-6	6	0	0
Utgifter	-38	-84	-84	-141	-315	-344
Nettoinvesteringar	-38	-90	-90	-135	-315	-344
Trafiknämnden						
Inkomster	183	455	531	680	1 600	2 196
Utgifter	-718	-1 612	-2 040	-2 220	-4 963	-6 337
Nettoinvesteringar	-535	-1 157	-1 509	-1 540	-3 363	-4 141
Totalt Nämnder						
Inkomster	233	453	530	982	1 855	2 550
Utgifter	-2 228	-4 514	-5 255	-8 148	-15 842	-18 999
Nettoinvesteringar	-1 995	-4 061	-4 724	-7 166	-13 987	-16 449
Kommunövergripande investeringsutrymme						-600
Totalt kommunen						
Inkomster	233	453	530	982	1 855	2 550
Utgifter	-2 228	-4 514	-5 255	-8 148	-15 842	-19 599
Nettoinvesteringar	-1 995	-4 061	-4 724	-7 166	-13 987	-17 049